Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 164 (14275) | 1976 оной июлиин 13, вторник | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

1976 ондо таряа хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнууд болон тэжээл бэлэдхэлгые хангаха нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай

Республикымнай колхоз, совхозууд үнгэрһэн хабаран эды хүшэр байбашье, таригынгаа хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулжа, ороохото ба тэжээлэй ургамалнуудые, хартаабха болон вощой тарилга һайн хаһа сагта, эрхим шанартайгаар хэгээ юм.

Мүнөө үедэ тарилгаяа харуулха, тэжээл бэлэдхэлгэдэ, ургаса хуряалгадаа бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Гэбэшье, олохон ажахынуудта сабшалан, таряалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэрые комплекснээр ябуулха, мүн таряа хуряалгын, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын техникэ бэлэдхэхэ талаар горитой дутагдалнууд ушарна. Байгша оной июлиин 1-нэй байдалаар, ороохо таряанай комбайнуудай 34 процентнь, жаткын 37 процентнь, тракторай косилкын 54 процентнь, ногоо хэршэдэг косилкын 64 процентнь, тракторай тармуурай 53 процентнь, үбһэ бухалладаг түхеэрэлгын 64 процентнь, үбһэ ябталжа тюк болгодог машинын 64 процентнь, КВМ гэжэ агрегадуудай 59 процент силосэй ургамалнуудые хуряадаг комбайнуудай 44 процентнь заһа үрилагдажа бэлэн болгогдоо.

Тиихэдэ плангаа Баргажанай Зэдын, Загарайн, Захааминай, Хяагтын, Прибайкалиин, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Хоринн аймагуудта техникэ заһабарилга тон удаан ябуулагдана.

Ургасаяа хаһа сагтань хуряажа, һайн шанартай бүдүүн шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ, газар таряаланһаа абтадаг продуктнуудые худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилготойгоор партиин обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоол абахадаа, ургаса хуряалгаяа, таряа болон газар таряалантай бусад продуктнуудые худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ, ниитэ зүйлэй продуктнуудые зөөжэ хадагалха талаар хангахын, мүн колхознигуудай, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай үмсын адууһа мал гүйсэд хангахын тула һайн шанартай бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгые дээшэлүүлжэ, колхоз, совхоз бүхэндэ тэжээлэй нөөсэ байгуулха гээшэ партиина, советскэ, хүдөө ажахын, профсоюзай ба комсомолой организацинуудай, колхоз, совхозуудай, бэлэдхэлэй ба транспортна эмхинүүдэй, промышленна предприятинуудай гол шухала зорилго мүн гэжэ тоолоно.

КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөө ажахын, мелиорациин ба уһанай ажахын министерствэнүүд, хүдөө ажахын трестнүүд, КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые ажахы бүхэндэ бүдүүн, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгые дээшэлүүлхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүдые абахаар уялгалжа, сабшалан, таряалан дээрэхи хүдэлмэрез саг болзортонь эрхим шанартайгаар, комплекснээр ябуулжа, 1976—1977 онуудай үбэлжэлгын үедэ адууһа малаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха хүдэлмэри ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгада үгэбэ.

Энэ тогтоолой ёһоор ургаса хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын эхилхэһээ хоёр долоон хоногһоо оройтуулангүй бүхы ажахынууд трактор, комбайн, жатка, косилка болон хуряалгын бусад машинануудаа, ороохо сэбэрлэхэ, хатааха машинануудаа, автомобиль ба автомашинын, тракторнуудаи тэргэнүүдые хүсэд бэлэн болгожо, ороохо таряанай комбайнуудта надхажа унаһан, набтараар ургаһан таряа хуряахаар түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, ороохонон гээлтэдэ орохогүйгөөр нүхэ нүбыень бүгэлжэ, мэхнинын сүглуулха түхеэрэлгээр хангаха, ороохо таряа, силосэй, сенажай ногоон эшэ набһа зөөлгэдэ хабаадуулагдаха автомашинын, тэргэ-кузовуудай забһар саг дарыдань бүгэлжэ, үндэр болгохо зэргэтэй.

Хуряалгын, хатаалгын агрегадуудаа, трактор болон автомашинануудаа хоёр халаанда хүдэлгэхөөр мэргэжэһэн хүнүүдые томилжо, техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглаха тухай тэдэнэртэ һургаал, заабари үгэхэ байна.

Склад, таряанай тоогуудые бэлдэжэ, таряа сэбэрлэжэ илгаха, хатааха машина оньһон түхеэрэлгээр хангаха, тэрээндэ ошоһон автомашинын харгынуудые заһабарилха шухала.

Байгша оной июлиин 15 болотор хуряалгын техникын заһабарилгын шанар шалгажа, колхоз, совхоз бүхэнэй, тарла тушаан абадаг пунктнуудай бэлэдхэлэй, транспортна эмхинүүдэй энэ хаһадаа хэр бэлдэһыень хинан шалгаха бологдоно.

Ургаса хуряалгын үедэ техникэ болон бүхы транспортаяа бүтээсэтэйгээр ашаглажа, хуряалгын үедэ транспортаар таһалдуулан гүй хангалгые эмхидхэхэ, машинно-тракторна паркын техническэ харууһые таһал гаряагүй ябуулжа. ажахы бүхэндэ техническэ харууһа хэхэ, ябадалайнь маршрудай, техническэ заһабарилгын график зохёожо ба талха зэргэтэй. Нүүдэл автомастерской, тоһо, түлишөөр хангадаггүй автозаправщигууд болон бусад түхеэрэлгэнүүдээ бэлдэжэ колхоз, совхоз бүхэндэ мастер наладчигуудай звенонуудые хүсэд эмхидхэхэ болоно.

Тиихэдэ бүхы полевой станнуудаа мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэмөөр бэлдэжэ, ургаса хуряалгада, тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулагдаһан механизаторнуудые ниитын эдеэ хоолоор хангалгые эмхидхэхэ.

Мүнөө үеын хараа һайдалые анхаралдаа абан, 1976-77 онуудай үбэлжэлгэдэ адууһа малаа тэжээлээр хангаха түсэбөө тодорхойложо, бэлэдхэгдэһэн тэжээлэй: үбһэнэй, сенажай, силосэй, ногооной гурилай борсологдоһон тэжээлэй шанар һайжаруулгые, мүн колхоз, совхоз бүхэндэ нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ, бии байгаа тэжээлээ ашаглан гаар гаргашалха арга болом жонуудаа хэрэглэхэ талаар гүйсэд хангаха шухала.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхын хажуугаар малай үбэлжэлгын эхилхэдэ бүхы тэжээлэй фермэнүүдтэ асарагдаад байхын тула бэлэдхэһэн тэжээлээ малай үбэлжэдэг байрануудта дүтэлүүлжэ, тэжээлээ гал түймэрһөө хамгаалан. хулгайда оролгоһоо һэргылхэ хэмжээнүүдые абаха байна.

Ургаса хуряалгада, тэжээл бэлэдхэлгэдэ үгтэһэн бүхы транспортаяа ашаглахадаа жэгдээр хүтэлбэрилхын тула аймаг бүхэндэ оперативна диспетчерэй бүлэгүүдые байгуулха хэрэгтэй.

Ургаса хуряалгын эхилхэһээ урид ажахы бүхэндэ тоһо, түлишыень зөөжэ нөөсэлөөд, нефтепродуктнуудай хэр гаргашалагдажэ, хадагалагдажа байһые хинэн шалгажа, тоһо түлишэеэ тусгаар тогтоогдоһон хэмэн ёһоор гаргашалха талаар хэмжээ абаха болоно.

Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэл хүдөө ажахын продуктнуудые зөөлгэдэ хабаадуулагдаха автомашинануудаар, запасной частьнуудаар, заһабарилгада хэрэгтэй зүйлөөр гүнсэд хангаха зэргэтэй.

Буряадай хлебопродуктнуудай управлени, эдеэ хоолой промышленностиин, худалдаа наймаанай министерствэнүүд, Буркоопсоюз, худалдаа наймаанай эмхинүүдэй, бэлэдхэлэй конторын, пунктнуудай директорнүүд байгша оной августын 1 болотор материально-техническэ бааза, таряа тушаан абадаг бүхы пунктнуудай предприятинуудай шэгнэлгын, хатаалгын болон хадагалха түхеэрэлгэ, овощ, хартаабха абаха, ороохо таряа, огородой эдеэ илгажа хадагалха складуудые заһабарижа, бэлдэжэ дүүргэхэ ёһотой. Мүн таһалгаряагүй тушаан абажа, хүдөө ажахын продуктнуудые бүхыдэнь гутаангүй хадагалха талаар зохихо хэмжээнүүдые хараалхаар уялгалагдаа.

Тэрэшэлэн таряа тушаан абадаг пунктнуудые, предприятинуудта хүдэлмэришэдые томилжо, ороохо таряа тушаажа абадаг бүхы пунктнуудта ниитын эдеэ хоол эмхидхэхэ, таряа, хартаабха, овощ болон бусад продуктнуудые зөөдэг, буулгадаг, илгажа сэбэрлэдэг хүдэлмэридэ хабаадалсаһан хүдэлмэришэдые эд бараагаар хангаха зэргэтэй.

Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэл хуряалгада хабаадуулагдаха машинын тоогоор үгтэһэн жасаһаа запасной частьнуудые сенаж, силос дарахада хэрэглэгдэхэ синтетическэ плёнконуудые. ногооной гурил хэхэ мэшээгүүдые колхоз, совхозуудта асаржа худалдалгые хангахаар уялгалагдаа.

Мүн байгша оной августын 1 болотор баригдажа байгаа таряа хатааха, сэбэрлэхэ пунктнуудые ашаглалгада тушаажа, таряанай оньһожоруулагдамал тоогуудые ногооной витаминтай гурил бэлдэдэг агрегадуудые хабсаргаха, техникэ заһабарилха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлхэ болоно.

Тиихэдэ хүдөө ажахын министерствэтэй хамта һолоомо суглуулжа шэрэхэ 70 түхеэрэлгэ шэнээр бүтээжэ колхоз, совхозуудта үгэхэ ёһотой.

«Бурятэнерго» управлени аймагуудта июлиин 15 болотор хүдөөгэй электрын эльшэ хүсэ дамжуулгые хүсэд бэлдэжэ, колхозууд, гүрэнэй ажахынуудые, таряа тушаан абадаг пунктнуудые электрын эльшэ хүсөөр һаадгүй хангажа, зайн талай хүсөөр хүдэлдэг түхеэрэлгэнүүдээ бэлдэхэдэнь заабол туһалхаар уялгалагданхай.

Автомобильна харгы барихын ба ашаглаха Буряадай үйлэдбэриин управлениин Эрхүү—Улаан-Үдэ гэнэн авто-харгын управлени августын 1 болотор нютагай, республикын, ниитэ гүрэнэй мэдэлэй автомобильна харгы хүүргэнүүдые, таряанай тоог, бэлэдхэлэй пунктһаа ашаа тээжэ ошохо харгынуудые шэнэдхэн пэр гээхэ, заһабарилха хүдэлмэреэ дүүргэхэ жэшээтэй.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор, мүн хүдөө ажахын продуктнуудые зөөхэ хэмжээной дээшэлһэнэй ба республикын колхоз, совхозуудай транспортаар дуталдадаг дээрэһээ ургаса хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын үедэ предприяти, эмхи зургаанууд, организацинуудай автотранспортнууд жолоошодтойгоо, заһабарилгын хэрэгсэлтэйгээ хамта эдэбхитэйгээр хабаадалсахаар хэмжээнүүд хараалагданхай гээшэ.

КПСС-эй обкомой бюрогэй, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор. партиин Улаан-Үдын горком ба горсоведэй гүйсэдком, КПСС-эй райком ба аймгүйсэдкомууд июль, август, сентябрь һарануудта хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хабаадалсахыень городой, хүдэлмэришэнэй посёлогуудай, аймагай түбэй ажал хэжэ шадаха хүнүүдые хүсэд хүрэхөөр эмхидхэжэ эльгээхээр уялгалагдаа. Тиихэдэ ургаса хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын үедэ субботник, воскресникүүдые үргэнөөр эмхидхэжэ, городой, хүдэлмэришэнэй посёлогуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшадые олоор хабаадуулха байна.

Партиин горком, ба горсоведэй гүйсэдком, авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын, прибор бүтээлгын, судна бүтээлгын, «Электромашина» заводуудай хүтэлбэрилэгшэд ойрын сагта «Сельхозтехника» нэгэдэлэй захилаар тракторай, хуряалгын техникын шухала запасной частьнуудые бүтээн гаргахаар уялгалагданхай.

Элүүрые хамгаалгын, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалгын, культурын министерствэнүүд, кинофикациин управлени, Буркоопсоюзай правлени, партиин райком ба аймгүйсэдкомууд тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын үедэ ажалшадые медицинын, худалдаа наймаанай, культурно-ажаһуудалай талаар һайнаар хангаха, ниитын эдеэ хоол эмхидхэжэ, колхоз, совхозуудта үхибүүдэй сад үргэлжын ба саг зуурын яслинууд, талмайнуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй.

Худалдаа наймаанай министерство, Буркоопсоюз, аймгүйсэдкомууд ургаса хуряалгын, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын үедэ эрхим дүн туйлаһан тракторист, машинист хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдтэ худалдахын тула наймаанай жасаһаа хүнгэн автомобиль, мотоцикльнуудые колхоз, совхозуудта үгэхөөр уялгалагдаа.

КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, партийна эхин организацинууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд хуряалгын техникын, транспортнуудай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, ургаса хуряалгада, тэжээл бэлэдхэлгээ, хүдөө ажахын продуктнуудые худалдалгаяа эрхим һайнаар үнгэргэхын тула тракторист, комбайнер, жолоошон болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ байна.

Социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаһан аймагуудые, ажахынуудые, түрүүшүүлые бэшэхын тула республикын газетэнүүдтэ Хүндэлэлэй самбар они болгохо.

Ургаса хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын, хүдөө ажахын продуктнуудые худалдалгын ябаса үргэнөөр харуулжа туйхаглажа байхаар республикын, аймагуудай газетэнүүдэй редакцинууд, телевидениин ба радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаа.

ТАСС

Шэнэ һонин

„САЛЮТ-5" СТАНЦИ ниидэжэ үргэлжэлһөөр

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Июлиин 10-да Москвагай сагаар 11 часта «Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станци Газарые тойрон 284 дахин, тэрэ тоодо экипажтайгаар 41 дахин тойрон дабшаһан байгаа.

Июлиин 10-най һүни космонавтнууд Б. В. Волынов, В. М. Жолобов 8 час соо амарһанайнгаа һүүлээр станциин түхеэрэлгэнүүдые задалжа, хэрэгсэлнүүд ба научна аппаратурыень шалгажа үргэлжэлһэн байгаа. Бэсын элүүрые хинан шалгаха хүдэлмэри хэгдэбэ.

Дэгдэн хөөрэлгын үедэ космонавтнуудай бэеын шэгнүүрэй хубилалтые хэмжэхээр хараалагдаһан прибор «Салют 5» станци дээрэ тодхогдонхой. Тэрэнэй туһаламжаар космонавтнууд ниидэлгын үедэ өөһэдынгөө шэгнүүрые хинаха аргатай байна. Хүдэлмэриин үедэ энэ прибор хэмжэлгэнүүдтэ бэлдэгдэбэ.

Замбуулинай станциин түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Борис Волыновай, Виталий Жолобовой бэенүүд һайн. Ниидэлгын программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет худалдаа наймаанай талаар габьяатай байһанайнь түлөө **РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

БУРЯАДАЙ АССР һээ:

Белоусова Александра Иннокентьевнада—Улаан-Үдын столовонуудай трестын 7-дохи столовын үйлэдбэрние эрхилэгшэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ЯСНОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Х. НЕШКОВ.**

Москва, 1976 оной июлиин 10.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Г. И. КРЮКОВЫЕ, С. Д. МАМОНОВЫЕ «ТҮЙМЭР САРАЛГАДА ШЭН ГАБЬЯА ГАРГАҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» ГЭҺЭН МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түймэр саралгада эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргаһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө «Түймэр саралгада шэн габьяа гаргаһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнаха:

1. Дотоодын албанай майор **Крюков** Геннадий Ильичые—Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын түймэр сараха отделениин начальник.

2. **Мамонов** Сергей Дмитриевичые—Зүүн-Сибириин түмэр замай сэрэгэй шэнжэтэй албанай 5-дахи отрядай түймэр сарагша.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ЯСНОВ.**

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Х. НЕШКОВ.**

Москва, 1976 оной июлиин 10.

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГАЙ Уланхаанай совхоздо ахалагша хонишон Аграфена Эрдынеевна Бубеевагай хүтэлбэрилдэг бригада совхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Хонишод Я. Х. Ринчинова, О. Р. Ачитуева гэгшэд бригадын амжалтада ехэ хубитаяа оруулна. Нүхэр Бубеевагай үбгэн Ц. Д. Лубсанов арга шадалаараа эдэнэртэ туһалдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): түрүү хонишод **Я. Х. Ринчинова, А. Э. Бубеева, О. Р. Ачитуева.**

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Республикымнай ажалай үдэр

Хахад жэлээ холо ахиба

Улаан-Үдын шэлэй заводой коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй зургаан һара соо габшаган һайнаар ажаллажа, шанар һаинтай ехэ продукци захилшадгаа эльгээбэ. Товарна продукци худалдаха хахад жэлэйнгээ даабарние предприятиин коллектив 104,9 процент дүүргээ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 176 мянган түхэригэй продукци гүрэндэ худалдаһан байна.

Хэдэн миллион дүрбэлжэн метр сонхын шэл зургаан һара соо гаргагдаба. 0,5 литрэй бүтылхэ гаргаха түсэбөө 104,1 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 345 мянган бүтылхэ захилшадтаа эльгээһэн байха юм.

Заводой ажалша коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ машинно-ванна цехэй 3-дахи (мастернуудынь Н. В. Коренская, П. С. Ломова), бүтылхэ хэдэг цехэй 1-дэхи (мастерынь Н. Е. Куницына) халаанууд эрхимлэжэ ябана.

Жэшээлхэдэ, машинно-ванна цехэй 3-дахи халаанай коллектив хахад жэлэйнгээ даабарние 102,8 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 59 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл гаргажа шадаһан байна. Бүтылхэ хэгшэд баһал һайнаар ажаллаа. Түсэбэйнгөө дүүргэлтэ 104,5 процентдэ хүргэжэ, даабариһаа гадуур 93 мянган бүтылхэ хэһэн байна.

Шэл татан хабтаилгадаг машинын машинистнүүд Г. В Балдаков, А. В. Верщинский, Б. Г. Измайлов, шэл хайлуулагшад А. Г. Мухин, Н. В. Сафронов, бүтылхэ хэдэг автомадуудые заһабарилагша В. П Парчайкин болон бусад заводойнгоо коллективэй туйлаһан амжалтада хубитаяа ехээр оруулһан байна

Эршээ пуладхангүй арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болон уялгануудаа сүм бэелүүлхын түлөө шэлэй заводой бүхы хүдэлмэришэд мүнөө тэмсэнэ.

Е. БОЖЕДОМОВ,
профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ.

Үдэр соо—зуугаад хони

Манай ажахын мал ажалшад июниин һүүлээр хонидойнгоо ноопо хайшалжа эхилһэн юм. Түрүүшын үдэрһөө эршэтэйгээр ажаллажа, бүхыдөө 5 мянган шахуу хониной «нэхы дэгэл» мүнөө хуулаад байна. Гэхэтэй хамта һүүлэн үедэ хура бороо адхаржа, хайшалалгын хүдэлмэри хэдэн үдэр соо зогсоогдоһон байна.

Совхознай хамтадаа 490 центнер нарин ноопо гүрэндэ тушааха түсэбтэй юм. Үшөө арбаад мянган хониной ноопон хайшалагдаагүй байна.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ ахалагша хонишон И. Сафоновой отарын хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,5 килограмм, нүхэр Л. Сакияевай харууһалдаг отарын хонин бүриһөө 3,4 килограмм ноопон суглуулагдаба. Үдэр бүри 85—90 хониной ноопо һайн шанартайгаар хайшалдаг совхозой ветеринарна врач Б. Очиров социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ. Үдэр бүри 75—80 хониной ноопо хайшалдаг Д. Будареева хоёрдохи дабшана. Гурбадахи һууридa ябаһан Б. Аюшеева, А. Перевалова гэгшэд үдэр бүри 60—65 хониноо ноопо суглуулжа үрдинэ. Ноопоной классировщигуудаар эндэ хоёр зоотехник А. Захарова, С. Линхоева баһал һайнаар хүдэлнэ. Мүн манай нютагай, Зүүн Сибириин технологическа институтда һурадаг залуушуул В. Иванова, Г. Сизых, А. Шиханов гэгшэд хайшалагдаһан ноопо прессэтэ шахажа, саг соонь тюгүүдые бэлэдхэнэ.

Энэ шухала ажалаа хүдэлмэриин 10 үдэрэй туршада дүүргэжэ, гүрэндэ ноопо худалдаха түсэбөө үлүүлхэ зорилготойбди.

А. МАКОВЕЕВА,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой ахамад зоотехник.

26 миллион

Үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар улам дээшэлүүлхын түлөө, 1976 оной гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхи эрмэлзэлтэйгээр хам оролсоһон шубуунай Сотниковой фабрикын коллектив зориһондоо хүрэжэ байна.

Тус коллектив үнгэрһэн зургаа һарын туршада гүрэндэ 26,3 миллион үндэгэ тушаажа, хахад жэлэйнгээ даабарние 116 процент дүүргэбэ. Гадна мяха худалдаха даабаринь 103 процент оо лоо

«Үйлэдбэриин үндэр культуратай цех» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн фабрикын коллектив соо үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Иимэ хүдэлөөе фабрикын түрүү шубуушад П. И. Савельева, В. А. Собенникова түрүүлэн үүсхэһэн байна. Энэ мүрысөөнэй дүн квартал бүхэндэ согсологдодог юм. Мүнөө нүхэр Савельевагай ажалладаг цех энэ нэрэ солодо хүртэнхэй.

Г. ЯМПИЛОВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ЕХЭ ҺААЛИИН ТҮЛӨӨ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (телефоноор абтаба). Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой Бурнашевско һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр Зэдын аймагай колхоз болон совхозуудай һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд зунай һаранууднa һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсонхой, эршэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байна.

Гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб аймаг 102 процент дүүргэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд, Борьёогой, Оёорой, Ториин совхозуудай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд һү ехээр һаажа, аймагай түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулба.

Үнгэрһэн хабартаа, зунай эхеэр бороотой байжа, ногоон һайн, таряанайшье гараса һайн. Хүн зоной сэдьхэл ууужам, урматай, зоригтойнууд хүдэлжэ байна.

Ц-Д. ДОРЖИЕВ.

ИЮЛЬ ҺАРАДА ПОЛИ ДЭЭРЭ

Хүдөө ажахын хүдэлмэриин шэнжэлэл

Оронoимнай полинууд дээрэ халуун ажалай хаһа оршожо байна. Урда хубиин колхоз, совхозууд ороохо таряагаа хуряажа захаланхай. Дунда Азиин, Закавказиин республиканууднa, Украинада, Хойто Кавказда хэдэн миллион гектар дээрэһээ ороохон хадагдаа. Ороной түрүү механизаторнуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй бэшэгтэ харюусан, таряашад хуряалтынгаа оньһон техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ургасаяа хурдан түргөөр гээлтэ хоролтогүйгөөр абахые шармайн оролдожо байна.

Олонхи районуудта хабар таригдаһан таряанай ургаса һайн гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллеги дээрэ тэмдэглэгдээ. Гэбэшье хүйтэн, бороо хуратан сагай уларилһаа уламжалан, буртаг үоһэн ехээр гараһан байна. Колхоз, совхозууд ургасаяа гербицидүүдээр сүршэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Ороохо таряанай таригдаһан 30 миллион шахуу гектар дээрэ энэ хүдэлмэри хэгдээ.

4612 мянган гектар дээрэ гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 1 миллион гектараар ехэ талмай эзэлһэн кукурузын таряалан дээрэ эршэтэ халуун ажал бурьялжа байна. Оньһожоруулагдамал звенонууд эдэнэй хойноһоо харууһална. Уһалагдадаг участогууд дээрэ ехэ ажал хэгдэнэ.

Энэ жэлдэ үргэн ехэ талмай дээрэ—4—4,5 миллион гектарта ороохото ургамал хоёрдохёо таригдахаар хараалагдана. Жэшээнь, Украинада — 400 мянга шахуу гектарта, харин Россин Федерацида 146 мянган гектарта ороохон болгогдохо просо хоёрдохео таригдаха юм. Ороной урда районуудай таряашад энэ хүдэлмэреэ бэелүүлжэ эхилээ.

Украинын, Молдавиин, Киргизэй, Казахстанай, мүн РСФСР-эй олон областиин ажахынууд саахарай свеклын таригдаһан талмай дээрэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр хоёрдохёо нэмэлтэ тэжээл оруулба. Гэбэшье Россин Федерациин зарим областьнуудта ургасын хойноһоо харууһалалга, иланғаяа буртаг үбһэ түүлгэ унжагайруулагдажа байнхай.

Июль һарада поли дээрэ элдэб хүдэлмэри хэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ хойшолуулашагүй, шухала удха шанартай юм. Тиимэһээ эдэнине үргэлжэ дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ ажахынуудай гол зорилго болоно.

(ТАСС).

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЫЕ ДЭМЖЭН ХҮГЖӨӨХЭ

Хүдэлмэришэдэй зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэриин еһоор дэмжэхэ талаар инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэһэн зүблөөн һая хан Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэбэ. Промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной болон ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин эдэбхитэй хүдэлмэришэд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадалсаа.

Партиин обкомой секретарь **В. Г. Бирюков** зүблөөн дээрэ элидхэл хээ. Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь **Л. Н. Кашкин**, Социалис Ажалай Герой, ЛВРЗ-гэй токарь **Б. З. Поздеев**, үйлэдбэриин «Бурмясопром» нэгэдэлэй главна инженер **В. С. Мызенов** оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй ахалагша технолог **Р. Ю. Александрова**, судна бүтээлгын заводой бригадир **В. М. Кушнарев**, Зэдын комбинадай Холтосоной уурхайн главна инженерэй уялга дүүргэгшэ **Б. Б. Булгадаев**, авиазаводой ОТК-гай начальник **М. А. Сенотрусов**, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай инженер **З. И. Житихина**, «Бурятэнерго» управлениин главна инженерэй орлогшо **В. А. Невский**, прибор бүтээлгын заводой инженер - технолог **Я. С. Ермолов** партиин XXV съездын шиидхэбэриие бодото дээрэнь бэелүүлхын, арбадахи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхын түлөө хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай тэмдэглэһэн байна.

Энэ мүрысөөнэй үедэ олон шэнэ үүсхэл гаргагдажа, халуунаар дэмжэгдэжэ байһаар. Үйлэдбэриин түрүүшүүл табан жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхэ социалис уялга абана. Тэдэнэй жэшээгээр олон хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциингаа шанар һайжаруулха арга боломжонуудаа хэрэглэн ажаллаха тухай мэдүүлээ.

Хүдэлмэришэдэй энэ эдэбхи үүсхэлые саг соонь дэмжэхэ, хүгжөөхэ шухала тухай элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Энэ хэрэгтэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дүүргэхэ үүргэ ехэ байна. Республикымнай промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудта 5000 гаран инженер, 15 мянган техник ажаллана. 1000 хүдэлмэришэн бүхэндэ тусхай ба дээдэ һургуулитай 192 мэргэжэлтэ хүртэнэ гээшэ. Энэ хадаа зохёон байгуулхы ажал хүгжөөхэ, хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дэмжэхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна, дүүргэхэ ёһотойшье болоно.

Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдэлмэришэд эдэбхитэйшүүлэн бригада, бүлэгүүд болон хамтаржа, үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэнэ. 1975 ондо республика дотор эдэбхитэйшүүлэй иимэ 389 бригада тоологдоо. 2186 инженер, техникүүд болон хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн эдэ бригаданууд 1,3 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэхэ уралан наринжуулгын 1293 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн юм.

Тэдэнэр өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэлые ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ, продукциин шанар һайжаруулха, тиигэжэ үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулна. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада хамта дээрээ 46,6 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэхэ дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Инженер, техник бүхэндэ эдэбхи үүсхэлэй өөһэдын түсэб гэһэн уряа авиазаводой мэргэжэлтэд соносхоод, табан жэлэй аша туһада оруулха хубитаяа тодорхойлһон байна.

Авиазаводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл республикымнай бусад предприятинуудта халуунаар дэмжэгдээ һэн. 1975 ондо республикымнай инженер, техникүүдэй 82 процентнь зохёон байгуулхы өөһэдын түсэбэй еһоор ажаллаа. «Үйлэдбэридэ түрүү шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэ техническэ туһаламжа хүргэхэ, хүдэлмэришэдэй дундаһаа 1/3 хүниие уралан наринжуулгын ажалда хабаадуулха» гэһэн үгэнүүд тэдэнэй абаһан түсэб-уялга дотор бии.

Мүнөө хүдэлмэришэдэй 86 процентнь өөһэдын хубиин түсэбөөр ажаллана. Иимэ түсэб зохёохы хэрэгтэнь хүдэлмэришэдтэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд горитой туһаламжа хүргэһэн юм. Жэшээлхэдэ, Зэдын комбинадай инженер, техникүүд үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолһон, бүгэдын шадабари болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Бригадирнууд нүхэд Сампиловай, Ринчиндоржиевай, Шагдуровай даадаг бригадануудай дүй дүршэл согсологдожо, бусадай шадабари болгогдожо байнхай.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин түмэр замшад Горьковско түмэр замай отделениин коллективэй жэшээгээр «Шанарай рейснүүдые» үнгэргэхэ комплексно мүрысөө үүсхэбэ. Иимэ маркын поезднуудые жолоодон ябуулхада, вагонууд һайнаар, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэ. «Шанарай рейснүүдэй» поезднууд аян замдаа һаатуулагдангүй ябуулагдана. Локомотивна бригаданууд поезднуудые түргэнөөр ябуулха, электрын элшэ хүсэ алмахын түлөө оролдоно.

Түмэр замшад иимэ мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй ашаар байгша оной 5 һара соо ашаа шэрэхэ даабаряа 8,7 процентээр үлүүлээ, локомотивуудай сүүдхын дунда зэргын гүйдэлые 9,9 процентээр түргэдхөө. Арадай ажахын ашаа шэрэлгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдажа, түсэбһөө гадуур 168 мянган түхэригэй олзо доход оруулагдаа. Улаан-Үдын локомотивна депогой коллектив хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, июниин 18-да дүүргэһэн байна.

«Шанарай рейснүүд» гэһэн уряатай социалис мүрысөөндэ түмэр замшадай бүхы албатан хабаадалсана. Тэдэнэр вагонуудые түргэнөөр ябуулха, аян замдань зааханшье һаатуулхагүй гэжэ оролдоно. Тиигэжэ түмэр замшад электровозуудые сүүдхэдөө 1000 километртэ гүйлгэхэ гол зорилгоёо дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэй.

«Хүн бүхэнэй хүдэлмэриин эрхим шанарһаа коллективэй ажалай дээдэ зэргын ашат үрэдэ хүрэтэр», «Эрхим шанарай табан жэлдэ—бата найдабарита ажал», «Хүдэлмэришэнэй эдэбхи үүсхэлдэ—инженерэй туһаламжа, дэмжэлгэ» гэһэн уряатай социалис мүрысөөн предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрээ. Үйлэдбэриин түрүүшүүл табан жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжонуудаа хараалжа, социалис уялга абана.

Хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй хоорондоо нягта холбоотойгоор ажаллажа, үйлэдбэриингөө шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ хамтынгаа эдэбхи үүсхэл зорюулхада хамгын үрэ дүн туйлагдаха, социалис уялганууд дүүргэгдэхэ байна. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгаяа дүүргэхэдэнь хүдэлмэришэдтэ туһаламжа хүргэхэ, таатай зохид эрхэ байдал олгохо ёһотой гээшэ. Тэдэнэр инженерно зүб шиидхэбэри бэдэрэн хэрэглэхэ, хүдэлмэришэдые экономическа мэдэрэлтэй болгохо гэжэ оролдохо ёһотой.

Эдэ бүгэдэ асуудалда зүблөөн дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлые хүгжөөн дэлгэрүүлхэ, тэдэндэ дэмжэлгэ, туһаламжа хүргэхэ тухай заагдаа.

Зүблөөндэ хабаадагшад энэ асуудалда зорюулагдаһан зүбшэл заабари баталан абаһан байна.

С. БАРДАМОВА,
манай корр.

ҺААЛИШАН ХҮБҮҮН ЭРХИМҮҮДЭЙ ТООДО

Валерий Гапилов С... нагын дунда һургу... дүүргэһэнэйнгээ һүүл... түрэл совхоздоо һаал... шанаар хүдэлхэ хүсэл... тэй байһанаа мэдүүл... һэн. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо гурбан жэл үнг... рөө. Валерий мүнөө со... хозойнгоо эрхим һаал... шадай тоодо орбихой. Т... сэбтэ арбадахи табан ж... лэй түрүүшын жэлдэ со... хозойнгоо һаалишада... дунда дэлгэрһэн соци... лис мүрысөөндэ Валери... Гапилов түрүү һүүрину... дай нэгые эзэлэнхэй. М... нөө зунай тунгэ ногоото... бэлшээридэ даажа аб... һан үнеэн бүриһөө ... ехээр һаахын түлөө ... һаалишан оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Захаа... минай аймагай Санагы... совхозой залуу һаалиша... комсомол хүбүүн Валери... Гапилов һааһан һүеэ т... шаажа байна.

Ф. СИЗЫХЭЙ фото.

Республикын ажахынуудһаа эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадта ноолһон ехээр ороно. Ноолһые түрүүлэн сорт сортоорнь илгаха гээшэ харюусалгатай ажал. Лидия Коноваленкын (зураг дээрэ) хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада эрхим һайнаар хүдэлнэ. Комбинадта хүдэлмэришэнэй эрхим мэргэжэлэй конкурс соносхогдонхой. Бригадын гэшүүд конкурсдо хам оролсоо.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ИИМЭ ТАРИЛГА ЮУНДЭ ТУҺАТАЙБ

Хабарһаа эхилжэ бэлдэгдэһэн сэбэр паар хэзээдэшье баян ургасын эхи үндэһэн гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Иимэ газарай хүрьһэн соо ургамалда хэрэгтэй элдэб бодосууд сугларжа, бог буртаг ногоонииһь үндэһөөрөө усадхагдана ха юм.

Зунай тэнгээр тусгаар тарилга хэгдээгүй сэбэр паар намар, үбэлэй үедэ шанга һалхинда үлеэлгэхэдөө үрэжэлтэ хүрьһэнииһь салантайгаа хамта хиидэдэг байна. Энээнһээ боложо олохон ажахынуудай механизаторнуудай нилээд оролдолго гаргажа бэлдэһэн сэбэр паарай үрэжэл муудажа, сугларaa болоһон шииг нойтониишье алдагдана ха юм. Тиимэһээ сэбэр паарай үрэжэлтэ хүрьһэ һалхинһаа хамгаалхын тула хүрьһэ урбуулдаггүй КПП-2,2 түхэлэй плугаар хахалаад, КПЭ-3,8 түхэлэй культиватораар элдүүрилхэ хэрэгтэй. Үгышье һаа дээрэ дурсагдаһан иимэ техникээр паараа элдүүрилһэнэй удаа хүрьһыень урбуулан хахалаад, бүдүүн эшэтэй, үндэрөөр ургадаг наран сэсэг, горчица һалхинай үлеэдэг зүг тээшэ хүндэлэн. һужаагтуулан, тон сэхээр тарихада зохисотой байдаг. Ушарынь хадаа иимэ ургамал түргэн эдеэшэхэһээ гадна, үндэрөөр, үдхэнөөр набшаһалжа ургадаг юм. Тиимэһээ зунай хахадаар таригдахадаа намарай хүйтэн болотор ургабашье, сэсэглэжэ үрдингүй үлэжэ, сэбэр паарай үрэжэлтэ хүрьһэ шанга һалхинһаа аршалдаг. саһа ехээр тогтоодог байһаараа ашагтай.

Хахалагдаһан сэбэр паар дээрэ июль һарын түрүүшын хахадта горчица тарихада октябриин 5—10 болотор 80—90 сантиметр үндэрөөр ургажа үрдинэ. Удаань саг, үргэлжэ хүйтэржэ эхилхэдэ һужаагтуулан таригдаһан горчица буурсаглабашье, үрэгүй байдаг.

Сэбэр паар дээрэ горчица июль һарын хоёрдохи табан хоногто гү, али хахадһаань урид тариха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, энэ болзорто тарихада һайнаар ургабашье, сэсэглэнэгүй. Энээнһээ урид тарихада буурсаглажа, намартаа хүсэд эдеэшэхэдээ бүхы полниие үрэһөөр даража магадгүй. Хэрбээ энэ болзорһоо хожомдобол хүсэд ургажа үрдингүй, эшэнь үбэлэй хүйтэндэ хүндэжэ унашадаг байна.

Сэбэр паар дээрэ наран сэсэг тарихада баһал туһатай. Гэбэшье июниин эсэстэ, июлиин эхеэр тарлагүй һаа, аша үрэгүй байдаг.

Хахалагдаһан сэбэр паар дээрэ горчица тарихадаа урид 2 дахин газараа элдүүрилхэ хэрэгтэй. Һужаагтуулан тарихадаа сеялкэеэ культиваторай хойно ябуулхада һайн. Юуб гэхэдэ, тарилгын урда тээ газарай хүрьһэн зөөлэрүүлэгдэжэ, буртаг ногоониинь усадхагдана. Горчица, наран сэсэг гурбан зуруудаар тарихада зохид. Һужаагтуулан тарихадаа хоорондонь 10—12 метр зай үлөөхэ хэрэгтэй. Иигэжэ тарилга хэхэдээ сеялкынгаа сошнигуудые хубаарилжа гурбыень үлөөгөөд, бэшыень бүглэхэ зэргэтэй.

Горчицын үрэһэ 3—4 сантиметр гүнзэгыдэ тарихада һайн. Гектарай 800—1... грамм горчицын гү, али ...—5 килограмм наран с... гэй үрэһэнэй гаргашала... хаар тарилга хэхэдэ ... үдхэнөөр ургахагүй б... Саашадаа энэ тарилгаяа ... рүүһалхадаа хоорондо... культиваци хэхэ зэргэтэ...

Дээрэ хэлэгдэһэн за... тэды заабаринуудые хар... да, горчица сэбэр паар... рэ тарихада хилбар б... гэхэ гү, али гектарай ... мүнгэнһөө нэгэ түхэриг ... рэтэр гаргаша ... ерэхэ жэлэй ургаца ... бүхэнэй 2—3 ... дээшэлүүлнэ.

Горчица тариһан сэ... паараа хабартаа дисктэй ... щильнигаар луцени ... усадхадаг гуримтай ... Теэд хүнгэн хүрьһэтэй ... раар элбэг манай респуб... када сэбэр паараа тари... урда тээ элдүүрилхэдээ ... чицын хатаһан эшэ усадх... гүй хүндэлэн тарилга х... дэ, таарамжатай. Юуб г... дэ, хабартаа. зунай ... шанга һалхинай үлеэхэ... хүрьһэнииһь хиид... шииг нойтониишье алда... хагүй байна.

Иимэ онол аргын али ... гэ аша үрэтэй байһыень ... рядай хүдөө ажахын ... шалгын станциин, ... хүдөө ажахын инстит... эрдэмтэд туршалга ... жэлгэнүүдые хэжэ ... рүүлһэн юм. ... бэл. иимэ паар дээрэ та... га ... газарай ... 3—3,5 дахин багаар үл... гэжэ, шэнписын ургаца ... тарай 1 центнерһээ ... центнер хүрэтэр дээшэлү... дэг.

Гэбэшье энэ тон аша ... һатан арга республикымнай ажахынуудта үргэнөөр ... рэглэгдэнэгүй, олон ... шар... тоогдоношьегүй гээшэ ... Гансахан Баргажанай, Х... рамхаанай, Улаан-Үдын а... магуудай зарим ажахынууд ... сэбэр паар дээрэ горчи... таридаг болонхой юм.

Нёдондо республикымнай анмагууд сэбэр паараи хүрь... һэ һалхинһаа хамгаалха ... рилготойгоор 15.400 гектар... та горчица тариха түсэбт... байһанаа. оройдоол 11... гектарта таряа бэлэй. Ти... хэдэ Хэжэнгын, Хяагтын, Сэлэнгын, Түнхэнэй, ... райн аймагуудай колхо... совхозуудай мэргэжэлтэ... энэ арга хэрэглэхые оро... доошье оролдоогүй, ... асарагдаһан горчицын, на... ран сэсэгэй үрэһэ ашаагүй үлэшоо. Иигэжэ хараалагдаһан түсэбөө дүүр... гээгүй һэн.

Байгша ондо манай рес... публика дотор ... хыдоо 24.100 гектарта горчица, на... ран сэсэг таригдаха түсэ... тэй. Теэд мүнөө олохон ай... магуудай ажахынууд урдын хидаал адли үрэһэ хүрэнгэе хүсэд хүрэхөөр абанагүй, дүүгайхан һуунад. Илангаяа Хэжэнгын, Худаний, Догр... жиинскиин нэрэмжэтэ, «За... байкалец» совхозууд, Хяагтын аймагай ажахынууд үрэһэеэ шэлэжэ абанги... урда жэлэйхидэл түсэбөө дүүргэхэгүйе шиидэнхэй байһаар. Зүгөөр энээнтэй нашье эб... сэжэ болохогүй. Шэнэ түрүү арга хэрэглэхые зурхаа... сэжэ ябадаг, шархуугаар хандадаг мэргэжэлтэдэй гэмээр лэ сэбэр паар дээрэһээ хараалагдаһанһаа баға ургаса абтана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

А. КОСЫГИН,
Буряадай хүдөө ажахын министерствын ахалагша агроном.

ДАГЕСТАНАЙ АССР. Хойто-Кавказда эгээл хямда электрын элшэ хүсэ үгэдэг Дагестан эршэ хүсэеэ бүри арьбадхана.

Миатлы аул шадар Сулакска электростанцинуудай бүридэлдэ орохо дүрбэдэхи станци Миатлинска ГЭС-эй барилга түлэг дундаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сулак гэжэ энэ хабшалда Миатлинска ГЭС баригдаха юм.

ТАСС-ай фотохронико.

Демократическа эрхэ сүлөөдэ добтолгые буруушаана

СТРАСБУРГ (ТАСС-ай тусхай корр.). Баруун Европын оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй 15 партинуудай түлөөлэгшэдэй уулзалга боложо, ФРГ-дэ ба Баруун Берлиндэ мэргэжэл олохо ябадалые демократида зүрюугээр хорилгодо эсэргүү тэмсэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ хадаа эрхэ сүлөөдэ аргагүй шангаар добтолһон ябадал болоно гэжэ коммунис партинууд уулзалга дээрээ баталан абтаһан хандалга соогоо шууд шангаар буруушаана. Имагтал ФРГ-гэй гражданинууд — коммунистнуудһаа байтаган проф союзай эдэбхитэд, социал демократууд, түрүү зэлтэй ажал ябуулагшад, эб найрамдалай тала баримтад энээнһээ хохидохо байна. ФРГ-гэй бүхы газар нютагуудта эдэ хүнүүдтэ олон мянгаад зарга — бэшэгүүд бии болгогдоо гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Политическэ, философско гү, али шажанай үзэлһөө дулдыдангүйгөөр ФРГ-гэй болон Баруун Берлинэй демократуудые дэмжэн, хамта тэмсэхыень бүхы демократуудые коммунис партинууд уряална.

Зураглал

АЖАЛАЙ ЖАРГАЛ

Үдэшэ орой болотор аали намдуу, хэмгүй дулаан байһан аад, хахад һүниһөө хойшо Хёлгын эрьеһээ хүйтэн, жабар үлеэжэ, баһал харсуу һалхитай үдэр болохо тэмдэг үзүүлбэ. — Саланай газаа ятараа хүйтэрдэг гээшэб. Яяр яндан хабар боложо байна, — гээд колхозой парторг нүхэр Хандаинов үүр хираанаар хүн дээрэ, үндэр сагаан ... соогоо һанаа ... иишэ тиишэ минил эрьелд... нэ хэбэртэй. Бидэшье яахамнан сэм, малда бидаа. Иигээд лэ түргөөр дулаараагүй саа тухашаруулха магадгүй. Малшадаараа дахяад ябажа ерээгүйдэ аргагүй...

Үданшьегүй талын дардам харгыгаар «Жигули» машина тооһо татуулан ... рыгаа бэлэй. Энэ үдэр нютагайнгаа олохон зоной ажабайдал, ажал хүдэлмэритэй танилсажа, хүхюун зугаатай ябагдаа һэн. Тиихэдэл түрэл Ноёхонойнгоо солото хүнүүдэй нэгэн, суута һаалишан Нина Будаева тухай энээхэн зураглал эрхэ бэшэ бүтээхэ гэһэн бодол түрэһэн юм.

— Нүхэр Будаевагаи түлөө улайха сайхагүйбди. Одоол үнэн зүрхэнээсөө хүдэлжэ ябасан коммунист гээшэ, — гэжэ Пётр Цырендашиевич тобшолһон юм. Теэд нээрээшье тиимэ байһаниинь эли. Тэрэниие ажалша эхэнэрэй арюун һайхан ажалай намтар гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Юрэдөөл найматайхан болоод байхадань, түрэһэн эхэнь наһа барашаһан юм. Хэды шэнээн уйдхар гашуудалда дарагдабашье, хүгшэн эжынгээ хажууда ехэшье гасалан зоболон үзэнгүй, найман класс дүүргэһэн байгаа. Энэ үе соо эмгэйншье хүгшэрөө ааб даа. Тиигэһээр арбан долоотой болоод байхадань, «Хаана ошохоб, юу хэхэб» гэһэн бодолнууд һанаа сэдьхэлыень яһала хүлгүүлээ ха. Теэд бодолгото боложо, үни удаан ябаагүй бэлэй. Нэгэтэ гансата эрид шиидхэлээд, түрэл колхоздоо һаалишан боложо хүдэлхэ юм гэжэ мэдүүлһэн байна.

Бү үбэштэйрэ. Шамаас байха хүн дояркаар хүдэлжэ шадаагүй байха. — гээд хүгшэн эжынь гэмэрэл табяа юм гэлсэдэг. Одоол тиихэдэнь Нина шууд сэхэ эрид зантай байһанаа харуулжа, «Үзэхэл байхат, хүнһөө дутуугүй ябахал санаатайб» гэжэрхёод, өөрынхеэ эзэл байһан юм. Энээнэй хажуугаар колхозой хүтэлбэрилэгшэд тушаалтад болоод зарим хүдөө ажахын мэргэжэлтэд мал ажал дээрээ хүдэлмэрилхэ зоноор дуталдабашье, залуу басаганай хүсэл эрмэлзэлые абаһаар дэмжэлгэшье орхёогүй бэлэй. «Даншье гүлмэр залуу хадаа» гэлсээд лэ өөдэ абажа үгөөгүй һэн. Хожомынь дахин хэдэн арбаад үдэрэй үнгэрөөд, үнөөхи басаганаймнай колхозой контороор һалахагүй болсод эрьелдэхэдэнь, һаалишан болгоод туршаха гэһэн шиидхэбэри абтагдаа бэлэй. Үнишье болонгүй хоёр-гурбахан үдэрэй үнгэрөөд байхадань, Нинын бултанһаа урид шахуу ферм дээрэ ерэхэдэнь, үниисэн һаалишад, нүхэр Цыцаева түрүүтэй тэрэниие эхын анхаралаар хүлеэн, халуунаар угтажа, түрүүшын захяа заабари үгэһэн байна. «Уг унгяараа малша зоной хүүхэд ха юмта, ехээр бү санаата болоорой» гэжэ мэдүүлээд, Хандацу Жадамбаевна хоёр-гурбан үнеэ һаажа харуулһан юм. — Ядалдаа саа хэлээрэй, ойлгоогүй юумэеэ суража байгаарай, гээд лэ дүүргэжэрхёо һэн.

— Анха түрүүлэн эхилхынгээ нэгэл ондоотой байгаал сэн. Үнеэ һаахын түлөө дэмы түмүүлээгүй байха, — гэжэ дүршэлгэй һаалишан мүнөө магтан хөөрэжэ һуудаг. — Олохон залуу эхэнэрнүүд намтай сугтаа хүдэлөө, энээхэншье малшан лэ болохо хүн байшоо. Тугал буруунуудайнгаа хойноос оролдожо байханшье шанга сэн. Юу гэхэбиш, тиимэл хадаа ажалайнгаа намтарые эхилсээр энэ болотороо мал ажалда үнэн сэхээр хүдэлжэ ябана гээшэ бээз...

Үнэхөөрөө, юуншье гэхэбши даа. Тэрэ гэһээр арбан долоо-найман жэл болошобо. Энэ хугасаа соо Нина Ванчиковна Будаева тапалгаряагүй шахуу XX партиин съездынгээ нэрэмжэтэ колхозой Залаагай ферма дээрэ һаалишанаар хүдэлжэ ябаһан зандаа. Муугаар хүдэлнэш гэхын эрхэ байхагүй. Жэл бүри нэгэ жэгдэ байбашье, диилэнхи ушарта һайн дүнгүүдые туйлажа, бусадта жэшээ харуулан, шэнэ юумэнэй түлөө хододоо оролдожо байһан, байнашье. Зүгөөр ходо урагшатай ябаа гэбэл, худал боложо магад. Элдэб ушарал дайралдаһан, илангаяа түрүүшын жэлнүүдтэ тэбдэхэ, гухашарха ябадалнууд али олон үзэгдэһэн байха. Хэды тиигэбэшье, Нина басаган уруу дуруу болошоод, урмаа хухаржа, хүнэй хойно ехэшье ороогүй юм. Ябан ошон ажал хэрэгтээ дадажа, залуу наһанайнгаа хамаг эрмэ хүсые зангидан хүдэлжэ эхилээ һэн. Зүгөөр түрүүшээр басаганда тухашарха, ядалдаха юумэн али олон ушараа. Тиихэ үедэнь өөр мынь ажалай эмхидхэл бирагүй, бар хүшэн хүндэ ажал угаа ехэ байгаа. Үүр хараанһаа һүниин тэн болотор фермэ дээрээ хүдэлхэ. Үхэр малаингаа наг шэбхыень суглуулха, үбһэ хулһыень бэлдэхэһээ эхилээд хэхэ хэрэг мундахагүй. Үшөө тугаллаха үнеэдээ нахижа малайнгаа байра соошье хэдэн хоногоор һүнөөр һахиха һуухa ушар гарадаг байһан. Хажуугаар малай тэжээл ехээр дуталдажа, һанаа сэдьхэл зобоохо гэхэ мэтэшэлэн...

Иимэ сагта Будаева зарим һүни унтангүи бодолгото боложо, хонохэдоо, ахамад нүхэдтөө ошожо һанаагаа амардаг бэлэй. Тиигэһээр лэ сагай ошохо гуяа бүри бэежэжэ, ажал хүдэлмэриингөө онол аргые тайлбарилан ойлгожо абаһан намтартай.

— Мүнөө малшадай ажал газар тэнгэри хоёр шэнги ондоо болоо, — гэжэ Нина Ванчиковна хөөрэнэ. — Бүхы ажал хэрэгнай өөстөөсэмнай дулдыдана. Үнэн зүрхэнөөсөө оролдожо юумэ бүхэнөө саг соонь хээд байбалнай, сү, саалимнай ехэ, ажал ябуулгамнай урагшатай байнгүй яаха юм. Бултадаа оролдожол хүдэлхэ ёсотойбди...

Зүб лэ хэлэгдэнэ гээшэ. Энээндэ ямар арсалта байха һэм. Үнэндөө Сэлэнгын аймагай солото һаалишадай нэгэн нүхэр Будаева үнэн сэхэ оролдосотой ажалайнгаа ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ саг үргэлжэ һайн дүнгүүдые туйлана. Һара жэл бүри һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, бусад нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулжа, хододоо магтаалтай ябана бшуу. Энэмнай жэлэй дүрбэн сагта, янгинама хүйтэн, ааяма халууншье үедэ жэншэдгүй һайнаар, шадаалһаа һү һааляа улам ехээр билтаруулхын түлөө хүсэл оролдолготойгоор хүдэлдэг нарин шанга гуримтай хүн. Зүгөөр, гансахан оролдолго эрмэлзэлгын аша үрэ бэшэ ааб даа. Энээнтэй хамта эрдэм наукын онол арга, түрүү дүй дүршэл яашаха һэм. Даажа байһан үнеэн бүхэнэйнгөө абари зан һайн мэдээд, саг соонь эдеэлүүлээд, уһалаад, нэгэ болзорто һаагаад байха гээшэ һаалишан хүнэй нангин уялга гэжэ тэрэ тон зүб тоолоно.

— Мүн хүхэ дэлэнгыень саг үргэлжэ хаража, тосо үнжэгэ түрхижэ, хабдаа ... сараа хадань тэрэ дор ... галха шухала, — гэжэ Нина Ванчиковна зүбшэлдэг — Иигэжэ байгаагүйдэ аргагүй. Юуб гэхэдэ, сү ехэтэй үнеэн заахан юумэнээс лэ лэнгээ татадаг. Энээниие заримамнай, илангаяа залуушуул ойлгодоггүй, санаалаа табидаггүй...

Эдэ бүгэдөөр нүхэр Будаевагай ажалай өөрынь «нюусые» тоолохо болобол, яһала олон. Үнеэдээ болзор соонь ороондо оруулха, үбэлжэлгын үедэ хүсэ тамирыень тогтоожо, үнеэн бүриһөө мяхалиг, томо элүүр энхэ тугалнуудые абабал, амжалта туйлагдадаг гэжэ түрүү һаалишан өөрынгөө олон жэлэй ажаглалта дээрэһээ хүсэд мэдэдэг болоһон. Ушар иимэһээ тэрэнэй энэ дүршэлдөө залуу үетэнөө һургахые оролдожо байдаг һайн һайхан һэшхэлтэй юм. Илангаяа мал ажалда ерэһэн залуушуулда анхаралаа хандуулжа, өөрөө жэшээ харуулжа, һургаал заабари ходо үгэжэ байдаг. Теэд тиигэншьегүй яахаб. Нүхэр Будаева коммунист хүн, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой гэшүүн, Ноёхоной сомоной Советэй депутат, Буряадай АССР-эй габьяата малшанай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй..

Үшөө тиихэдэ үнэн сэхэ ажалайнгаа, эрхим һайн үрэ дүнгүүдэйнгээ түлөө тэрэ 1973 ондо Ажалай Улаан Тугай орденоор, «В. И. Лениинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медаляар шагнагданхай. «1974, 1975 онуудта социалис мүрысөөндэ илагша», «Юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгүүдтэ хүртэһэн. Али бүхы юумэндэ һаналаа табижа, хэһэн ажалаа тоб байса бүтээжэ, хүн бүхэндэ шадал зэргээрээ туһалхые оролдожол ябадаг хадань нютагайнь зон убгэн а... луугүй булта хүндэлжэ, ажабайдалдань үшөө ехэ жаргал хүсэжэ байдаг юм. Теэд бидэшье, энээхэн зураглалаа тиимэл поныи бодолтойгоор юрөөл табин зорюулнабди.

Һүүлэй хэдэн үдэрнүүдэн туршада Хёлгын эдагаар хура бороо орожо, бэлшээриин ногоон һайжаржа захалба. Энэнь бүхы малшадай урма зориг улам бадаруулба ха. Һайхан зуһаландаа, Моностойнгоо голдо зөөжэ ерэһэн Залаагай фермын һаалишад бүришье ехэ урма зоригтойгоор ажаллажа байнхай. «Сэлгеэхэн Хёлгомнай долгилжол байна, сэсэгынь һалбараад гоёхон даа»... гэһэн дуунай аялга, эндэхи һаалишадан эршэтэ ажалай охинтой нэгэдэн, огто замхахаяа болинхой. Эдэ бүгэдэмнай жаргалта һайхан ажал хэрэгүүдэймнай тэмдэг ха юм...

Ив. ОЧОРОН

ҮРЭЖЭЛЭЙ ЗАВОД

Избёосхын зүйлнүүдэй Витебскэ комбинадай мүнөө хүдэлжэ байһан предприятинуудтан зэргэлээд, орон дотор эгээл томо «Гралево» гэжэ доломидай гурилан заводой барилганууд урган бодоно. Эндэ, хорин гектар талмай газарта, үйлэдбэриин арба найман цех болон бусад барилганууд бодхоогдохо юм. Барилгашад ерээдүйн заводой байшангай һуури табижа эхилээ.

Баригдажа байһан предприяти жэлэй туршада хоёр миллион хоёр зуу мянган тонно продукци үгэхэ хүсэтэй болохо байна. Эды шэнээн үтэгжүүлгэ 400 мянган гектар газарые үрэжэлтэй болгоходо хүрэхэ. Барилгашад болон хабсаргагшад хараалагдаһан болзорһоо урид энэ заводые ашаглалгада тушааха гэжэ шиидэнхэй.

(ТАСС).

...ХА ДҮҮ ОРОНУУДАЙ ...ША ТУҺАДА

...РЛИН. (ТАСС). ГДР-...нислэлдэ СЭВ-эй XXX ...хүдэлмэрилжэ дүүргэ-...эрээндэ хабаадагшад ...лэлэй коммюнике абаа. ...номическа болон научно-...гническэ холбоо харил-...н дүнгүүд ба 1971—... онуудта нэгэдхэмэл ...мма бэелүүлһэн ту-... мүн СЭВ-эй гэшүүн ...удай экономическа бо-... научно - техническэ ... харилсаае саашадань ...ырүүлэн хүгжөөхэ ту-...гүйсэдхэхэ комитедэй ...лые сесси зүбшэн ...

...циализм, коммунизм ...улха хэрэгтэ СЭВ-эй ... оронууд нилээд ехэ ...ануудые туйлаа гэжэ ...э хабаадагшад ханан-... тэмдэглэбэ. Арадай ...ын табан жэлэй түсэ-... ажалтатайгаар дүүр-... үйлэдбэриин хүсэ-... түргэнөөр хүгжөөгдэ-...ннитын үйлэдбэриин ...ура дээшэлнэ, ажалша-...байдал шууд һайжарна. ...эй гэшүүн оронуудай ...болгоһон национальна ... 1971—1975 онуудай ...да бүхы дээрээ 36 ...нтээр ехэ болоо. Ха-...тиихэдэ хүгжэнги капи-...с оронуудта энэнь 14 ...ентээр, харин ЕЭС-эй ...үн оронуудта 12 про-... дээшэлһэн байха ...1970 онойхитой сасуул-... СЭВ-эй гэшүүн оронуу-... промышленностиин ник-... продукци 1,5 дахин ша-...хэмээ. Тиихэдэ СЭВ-эй ...үн оронуудта промыш-... продукциин бүхы ур-... 80 процент шахуунь ... бүтээсын дээшэлэл-... туйлагдаһан байна. ... ажахын үйлэдбэриин ...ально-техническэ үн-... һуури нилээд бэхижээ. ...эй олонхи гэшүүн орс-... сагай уларилай муу ...шье һаань, СЭВ-эй ...үн оронуудай хүдөө ...ын бүхы продукциин ... дундуур хэмжээн ...1—1975 онуудай турша-... урдахи табан жэлэй ... 14 процентээр ...һэн байна. Хүн бүхэн ... абажа харабал, аха ... оронуудай хүн зоной ... олзо доход 1971—... онуудта 29 шахуу ...нтээр дээшэлээ.

...эдэ амжалтанууд хадаа ...нис болон хүдэлмэри-... партинуудаар хүтэлэг ... ябаа хүдэлмэришэн ан-... таряашадай, интелли-... шэн габьяата ажа-... мүн. Эдэ амжалта-... социалис байгуулалтын ...р ехэ зохеохы арга ...жотои байһан тухай ... СЭВ-эй гэшүүн ...удаи коммунис болон ...ишэнэй партинууд ...мическа хүгжэлтые ту-...н, эрдэм ухаанай ёһоор ...лбэрилгэ хангаха зуу-... социализм, коммунизм ...уулгада общественэ ху-...бэрилхы политическэ ху-...н үүргые амжалтатан-...р дүүргэнэ гэжэ харуул-...

СЭВ-эй гэшүүн орону-... коммунис болон хүдэл-...ишэнэй партинуудан үн-...һэн съезднүүд урдахи та-... жэлэй түсэбэй дүүргэл-... дүн согсолжо. байгша ...һан жэлдэ тэдэ оронуудай ...ально-экономическа саа-... али бүхы хүгжэлтын ...рамма хараалжа, СЭВ-... гэшүүн оронуудай социа-...с экономическа нэгэдэлгэ ...он холбоо харилсаае саа-...дань гүнзэгырүүлэн на-...уулха комплексно про-...мын хэмжээ ябуулга-...дые бэелүүлхэ гэжэ аха ... партинуудай хамтаараа ...алһан хараа замые да-...жинаа батамжалһан байна.

XXV—XXIX заседаанинууд ...ерэ Соведэй сессиин аба-...ан комплексно программа ...болон тогтоолнуудые бае-...лүүлхэ талаар СЭВ-эй гүй-...сэдхэхэ комитет болон бу-...сад органуудынь ехэ ажал хээ. Энэ ажалые сесси һайшааба.

Гэхэтэй хамта социалис гүрэнүүдэй холбоо харилсаае саг үргэлжэ гүнзэгырүүлжэ байхые ажабайдал эринэ гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Уласхоорондын социалис экономическа харилсаан хадаа империалис экономическа харилсаанһаа тад ондоо гэжэ коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Империалис оронууд бэе бэетээ хододоо мэеэрхэлдэнэ, дайсан харша харилсаатай байна, һулаар хүгжэнги оронуудаа дарлана, тэдэнэй национальна баялигуудыень дээр мэдэнэ, нэгэ гүрэнүүдынь нүгөө гүрэнүүдэйнгээ аша туһые хохидуулан хүгжэнэ. Капиталис экономикодо элдэб зүрилдөөнүүд болон кризисные зүйлнүүд улам гүнзэгырэн үзэгдэнэ. Харин тиигэжэ байхадань, социалис үйлэдбэриин харилсаанай булюу талань, түсэбтэ ёһоор бэелүүлэгдэдэг социалис холбоо харилсаанай булюу һайниинь илангаяа эли тодоор харагдана. Энэ холбоо харилсаан дэлхэйн экономикодохи СЭВ-эй гэшүүн оронуудай байдалые улам батадхана, бэе бэедээ туһалалсалгын экономическа Соведэй уласхоорондын нэрэ хүндые дээшэлүүлнэ.

Социалис экономическа нэгэдэлые, мүн холбоо харилсаае саашадань хүгжөөн гүнзэгырүүлхэ комплексно программын арга боломжонуудые улам дүүрэнээр ашаглаха эрхэ нүхэсэлнүүд мүнөө бии болонхой гэжэ сесси тоолоно. Мүн СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хэдэн шухала экономическа асуудалнуудые хамтаараа шиидхэхэ арга боломжо бии. Материальна үйлэдбэриин гол шухала һалбаринуудта холбоо харилсаа бэелүүлхэ 10—15 жэлэй хугасаада хараалһан хамтын программа зохёохо гээшэ энэ талаар ехэ удха шанартай. СЭВ-эй гэшүүн оронуудые гол шухала элшэ хүсэ, түлишэ болон түүхэй эдээр экономическа хэрэглэмжээрь хангаха тушаа, үйлэдбэриие гүнзэгыгөөр тусхай мэргэжэлтэй болгон хамжуулһанай үндэһөөр машина бүтээлгые хүгжөөхэ талаар, СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хүн зониие гол шухала эдеэ хоолоор, промышленна ...д бараагаар зохихо ёһоор хангаха, транспортна холбоо шэнэлэн хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээ ябуулганууд эдэ программануудта хараалагдаха ёһотой.

Удаан болзорой иимэ программануудай үндэһөөр олон талын болон хоёр талын хэлсээнүүд баталагдаха зэргэтэй. Эдэ хэлсээнүүд дотор программна зорилго болон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар хоёр талын абаһан тодорхой уялганууд найруулагдаха байна.

Удаан болзорой программануудые зохёон бэелүүлгэ, орон бүхэндэ научна шэнжэлэлгэ хүгжөөлгэ научно-техническэ талаар СЭВ-эй гэшүүн оронуудай холбоо харилсаае саашадань үргэдхэлгые эрихэ юм гэжэ сесси тоолоно.

Холбоо харилсаа бэелүүлхэ удаан болзорой программа зохёон найруулха хэрэг эмхидхэхэ талаар СЭВ-эй комитедэй хэһэн хүдэлмэриие һайшаагаад, холбоо харилсаанай удаан болзорой программын проектнүүдые зохёохо тухай • элидхэлые Соведэй сессиин XXXI заседаниин үзэмжэдэ табихыень сесси комитедтэ даалгаа.

Холбоо харилсаанай удаан болзорой программые найруулан табилгын холиоһоо адаглажа, тэрэниие эмхидхэхыень, мүн СЭВ-эй органуудай ажалые улам нягтаар холбожо, тэдэ программануудые бэелүүлхэдэ туһалхые Соведэй сесси СЭВ-эй гүйсэдхэхэ комитедтэ даалгаа.

СЭВ-эй уласхоорондын нэрэ хүндэнь улам дээшэлнэ гэжэ сесси хангаад тэмдэглээ. Тиин тэрэнэй ажал ябуулгые саашадань нарижуулха, СЭВ-эй органуудай хүдэлмэриин арга методуудые һайжаруулха хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ шухала. Энэ талаар тодорхой дурадхалнуудые бэлэдхээд, Бэе бэедээ экономическа туһаламжа үзүүлхэ Соведэй сессиин XXXI заседаниин үзэмжэдэ табихыень сесси СЭВ-эй гүйсэдхэхэ комитедтэ даалгаба.

СЭВ-эй гэшүүн оронууд хоорондоо олон талын экономическа холбоо харилсаа улам саашадань гүнзэгырүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые хараалха зуураа СЭВ-эй гэшүүн бэшэ бусад социалис оронуудтай экономическа холбоо харилсаагаа саашадаашье гүнзэгырүүлхээр бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлбэ. Хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй дэбжэлгэдэ туһалха, ямаршье социальна байгуулалтатай һаань илгадгүй дэлхэйн бүхы оронуудтай бэе бэедээ ашатай туһатай харилсаа хүгжөөхөөр шиидэнхэй байһанаа мэдүүлбэ. Уласхоорондын экономическа харилсаанда ямаршье орониие газаашалан илгаха ябадалые усадхаха хэрэгтэй гэжэ СЭВ-эй гэшүүн оронууд тоолоно.

Уласхоорондын байдалда нилээд һайн хубилалтануудай боложо байһантай дашарамдуулан, экономическа холбоо харилсаа бэелүүлхэдэ таатай зохид арга замууд нээгдэнэ. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай правительствануудые толгойлогшонор Европын аюулгүй байдал ба холбоо харилсаан тушаа асуудалаар болоһон зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһыень үндэрөөр сэгнэбэ. Энэ хадаа Европо түбиин политическэ ажабайдалда болоһон түүхэтэ үйлэ хэрэг мүн. Тус зүблөөнэй дүнгүүд бүхы дэлхэйн байдалда гүнзэгы һайн пүлөө үзүүлнэ.

Берлиндэ болоһон Европын коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци түүхэтэ удха шанартай хэрэг болоо. Тэрэнэй дүнгүүд, тэрэнэй абаһан түгэсхэлэй документ бүхы ажалшадай үндэһэн шухала экономическа болон политическэ аша туһые бүри амжалтатайгаар бэелүүлхэдэ, мүн эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, холбоо харилсаан болон социальна дэбжэлтын түлөө арадуудай тэмсэлые шангадхахада туһа болохо юм.

Нэгэдхэмэл программа бэелүүлхэ хэрэг түргэдхэхэ тушаа хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлэн, СЭВ-эй гэшүүн оронууд социально-экономическа хүгжэлтэдөө, тэгшэ эрхэтэй аха дүү гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанай социалис гол ёһонуудай үндэһөөр холбоо харилсаагаа саашадань үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлаха гэжэ сесси батаар найдана гээд коммюникейн түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ. Энээнэй ашаар социалис оронуудай бата жагсаал улам бэхижэжэ, таһаршагүй хани барисаан болон социалис интернационализмын үзэлтэйгөөр арадуудые хүмүүжүүлхэдэ туһа болохо байна. Тиигэжэ социалис байгуулалтын булюу һайниие улам батадхаха хэрэгтэ, бүхы дэлхэйн дээрэхи эб найрамдалай болон социальна дэбжэлтын хэрэгтэ шухала хубита оруулагдаха.

СЭВ-эй XXX сессиин хүдэлмэринь хани барисаанай, нүхэдэй ёһоор оршон байдалда үнгэрөө. Зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар үзэл һанал сүм нэгэн байгаа.

ВОЛЫНСКА ОБЛАСТЬ. Эндэ промышленна томо барилга, — электротехническэ промышленностиин мүнөө үе сагай эрилтэдэ таарама түхеэрэлгэнүүдэй завод баригдажа байнхай. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдажа, проектээр хараалагдаһан хүсэндөө ороходо, эндэ таба мянгаад хүдэлмэришэд, алба хаагшад хүдэлдэг болохо юм. Заводой продукци Польшын Арадай Республика, Германиин Демократическа Республика болон бусад оронуудта эльгээгдэхэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой гол корпус; барилгын 2-дохи участогай начальник С. Савчук (дундань) барилгашадта даабари үгэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

УРАН ЗОХЁОЛШО БА ҮЕ САГ

Байгша оной июнь һара соо СССР-эй уран зохёолшодой VI съезд Москва хотын Кремлиин Ехэ ордон соо боложо үнгэрөө һэн. Манай Буряад оронһоо республикымнай Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Николай Дамдинов, республиканска шангай лауреат Исай Калашников, «Байгал» журналай ахамад редактор Сергей Цырендоржиев гэгшэд энэ съезддэ делегадууд боложо, КПСС-эй обкомой культурын таһагые даагша нүхэр Д. Т. Цыремпилов, культурын министр нүхэр Д. З. Жалсараев гэгшэд айлшад боложо энэ съезддэ ошоһон байна.

Һаяхан Буряадай Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэ партийна нээмэл суглаан болобо. «СССР-эй уран зохёолшодой VI съезд ба республикын уран зохёолшодой зорилгонууд» гэһэн асуудал энэ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Дээрэ дурсагдаһан съездын делегадууд Н. Дамдинов, И. Калашников, С. Цырендоржиев гэгшэд СССР-эй уран зохёолшодой ехэ хуралдаанай яажа үнгэрһэн тухай тоосоото тобшохон элидхэлнүүдые хээ.

Эгээл түрүүлэн Н. Дамдинов үгэ абаба.

Хэнэйшье мэдэһээр, КПСС-эй XXV съезд хадаа манай уран зохёолшодой урда айхабтар ехэ зорилгонуудые табиһан байна бшуу. Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые, Буряадай уран зохёолшодой саашанхи зорилгонуудые үргэнөөр зүбшэн хэлсэһэн суглаан үшөө апрель һара соо боложо үнгэрөө һэн. Энэ суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев элидхэл хээ бэлэй.

Тиихэдээ энэ суглаан хадаа дээрэ дурсагдаһан суглаанай үргэлжэлэл болохоороо болоно.

СССР-эй уран зохёолшодой VI съездэдэ 7942 гэшүүдэй зүгһөө 567 делегат һунгагдаһан байна. Тэдэнэй 542-рынь ерээ. 25 хүн хүндэтэй шалтагаанаар ерэжэ шадаагүй.

Уран зохёолшодой VI съезд июниин 21-нэй үглөөнэй 10 сагта Кремлиин Ехэ ордон соо эхилээ.

Съездын делегадууд хүл дээрээ бодожо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй президиумдэ ерэжэ һуухада, нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Совет элитэ уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой Н. С. Тихонов съезд нээжэ, оролтын тобшохон үгэ хэлээ. Һүүлээрнь СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь Г. М. Марков тоосоото элидхэл хээ.

Нүхэр Г. М. Марковай элидхэл ехэ бэшэ. Зүгөөр һүүлэй табан жэлэй туршада совет уран зохёолой асари ехэ хүгжэлтын шатануудые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэһэн, дэлбэлэн харуулһан удха түгэлдэр элидхэл болоно. Съезд дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд энээн тухай он солон тэмдэглэһэн байна.

Уран зохёолшодой энэ съезд дээрэ литературын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгын шэнэ онол арга, түхэл маяг хэрэглэгдэбэ. Энэ хадаа творческо 10 комисси болоно. Съездын делегадууд эдэ комиссинуудта хубааржа, мүнөө үеын литературын шухала шухала асуудалнуудые үргэнөөр зүбшэн хэлсээ.

Съездын делегадууд июниин 23-най үдэр В. И. Ленинэй Мавзолейдэ орожо, агуу багшын дурасхаалда баглаа сэсэгүүдые табяа. Минутын туршада аниргүй зогсожо, дэлхэйн ажалшан арадай вождиин гэрэлтэ һайхан дурасхаалые мүнхэлэн ёһолоо. Мүн энэ үдэр совет олон яһатанай литературын түлөөлэгшэд Танигдаагүй сэрэгшын хүүр дээрэ баглаа сэсэгүүдые табяа. А. Пушкинай, М. Горькиин, В. Маяковскиин хүшөөнүүдтэ энэ үдэр мүн лэ сэсэгүүд табигдаа.

Съезд табан үдэрэй туршада болоо. Съездын заседаанинууд, дээрэ 35 творческо комиссинуудта 193 уран зохёолшод үгэ хэлэһэн байна. Һүүлээрнь СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной хүтэлбэрилхы органуудые һунгалга болобо. Тиигэжэ СССР-эй Уран зохёолой холбооной правлениин гэшүүдээр 251, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүдээр 91 хүн һунгагдаа.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной 7942 гэшүүдэй 18-ниинь Советскэ Союзай Герой, 35-ниинь Социалис Ажалай Герой, 27-ниинь Ленинэй шангай, 146-ниинь СССР-эй Гүрэнэй шангай, 47-ниинь РСФСР-эй Гүрэнэй шангай, 16-ниинь Ленинскэ комсомолой шангай лауреадууд болоно. Манай уужам дэлгэр Эхэ оронои уран зохёолшод 76 хэлэн дээрэ бэшэдэг байна.

Удаань Н. Дамдинов Буряадай уран зохёолшодой саашанхи зорилго, түсэбүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

СССР-эй уран зохёолшодой VI съездын делегат уран зохёолшо И. Калашников ендэртэ гараба.

Энэ съезд хадаа ехэ даруу, ажал хүдэлмэриин оршон байдалда үнгэрөө гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Г. Марковай элидхэл хадаа мүнөө үеын совет литературые гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн научна хүдэлмэри болоо. Юуб гэхэдэ, уран зохёолой олон һалбариин хүгжэлтэ бүхэндэ марксис-ленинскэ үзэл сурталай талаһаа сэгнэлтэ үгтэһэн байна бшуу.

Прозо тухай хөөрэлдөөн ехэ һонирхолтой байна. Совет прозо һүүлэй жэлнүүдтэ далисэ ехэтэйгээр хүгжөө гэхэдэ, алдуу болохогүй байна. Арад зоной ажабайдалые, түүхэтэ хүгжэлтэнүүдые, хүнэй оюун бодол, сэдьхэл ухаанай дэбжэлэн хубилһые үргэнөөр харуулһан роман, повестьнууд нилээд олоор бэшэгдээ. Энээндэ жэшээ болгон буряад уран зохёолшодойшье романуудые дурдамаар, Цэрэн Галановай «Хүн шубуун», Шираб-Сэнгэ Бадлуевай «Түхэреэн жэл», Ким Балковай «Үглөөгүүр боложо байхада», Доржи Эрдынеевэй «Хүлэг инсэ ална», Барадий Мунгоновой «Баян зүрхэн», Даширабдан Батожабайн «...ын бүргэдүүд», Виктор Сергеевэй «Ябаган гуталтай ...эг» Цыденжап Жимбиевэй «Гал могой жэл» болон бусад романуудые эндэ нэрлэжэ болоно.

Мүнөөнэй повесть тухай съезд дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Энэ талааршье буряад уран зохёолшод гээгдэнэгүй.

Уран зохёолшодо шэн зориг ехэ хэрэгтэй гэжэ Г. Марковай элидхэл соо тэмдэглэгдээ. Үнэхөөрөөшье граждан дайнай һүүлшын жэлнүүдтэ гүлмэр залуухан байһан Михаил Шолохов ерээдүйн ехэ эпопей «Номгон Дон» тухайгаа бодомжолжо ябаа ха юм. Энэ гайхамшагта хүсэл һаналһаань тэрэ айгаагүй, зүрхэ алдаагүй, эрэлхэгээр, тэсэмгэйгээр зохёолоо бэшэжэ эхилээ.

Уран зохёолшо И. Калашников элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ һонин мэдээсэл хэбэ. Москва хотын номой бүхы хэблэлнүүдээр ябаһанаа, буряад зохёолшодой ямар номуудай хаана гаража, гарахаяа, түсэбтэ байһан тухай хөөрэбэ.

Уран зохёолшо С. Цырендоржиев съездын хүдэлмэри, творческо комиссинуудай зүблөөнүүд тухай һонирхолтой мэдээсэл суглаан дээрэ хэбэ.

— «Уран зохёолшо—ном уншагша» гэһэн творческо комиссиин хүдэлмэридэ би хабаадалсааб, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ. — Комисси дээрэ Сергей Сартаковой элидхэл һонирхон шагнаабди.

Номой, уран зохёолой яажа түрэдэг бэшэгдэдэг, уншагша хүрэтэр ошодог зам тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо.

Манай орон дотор уран һайханай литература тон ехээр гаргагдана. Ном гаргалгада табигдадаг бүхы саарһанай 70 процентнь уран һайханай литературада зорюулагдана.

Уран зохёолой шанар тухай олон хүн үгэ хэлээ. Зарим авторнуудай номууд магазинуудай таг дээрэ тооһондо дарагдажа, олон жэлдэ хэбтэнэ. Энэ юуб гэхэдэ, уран һайханайнгаа, удхынгаа, найруулгынгаа талаар һула зохёолнуудай бэшэгдэдэг, хэблэгдэдэг байһанай эли тодо гэршэ болоно бшуу.

Нүхэр С. Цырендоржиев харин түрэнүүдһээ съезддэ ерэһэн уран зохёолшодой хэлэһэн үгэнүүд тушаа тогтон хөөрэбэ.

* * *

Буряадай Уран зохёолшодой холбооной энэ суглаан дээрэ культурын министр **Д. З. Жалсараев**, уран зохёолшо **Н. Г. Балдано** гэгшэд үгэ хэлээ.

КПСС-эй обкомой культурын таһагые даагша **Д. Т. Цыремпилов** энэ суглаанда хабаадалсажа, тобшохон үгэ хэлэһэн байна.

Уран зохёолшодой холбооной партийна нээмэл суглаан зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар тусхай тогтоол абаа.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЭРХИМ ЖОЛООШОН

Улаан-Үдын гудамжада гүйлдэжэ ябаһан такси хүнгэн машинануудай нэгэнэй жолоо баригша Василий Борисовые манай зураг дээрэ харанат. Хотын автотранспортна гурбадахи предприятида Василий Борисов арба гаран жэлэй туршада ажаллана. Хүн зониие һайнаар хангаха хэрэгтэ арга шадалаараа оролдодог энэ нүхэрнай коллектив соогоо түрүүшүүлэй тоодо ородог юм. Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Василий Борисов —нэгэдэхи классай жолоошон предприятидаа дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гарадаг юм.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ФИЛЬМ БУРЯАДШАЛАГДАБА

Дайсанай концлагерь. Плендэ абтаһан манай сэрэгшэд үглөөнһөө орой үдэшэ болотор айхабтар хүндэ хүшэр ажал хэнэ. Шууд халта зали абаха һанаатай нюргаа сэхылгэхэтэйнь хамта булай томо харуулшан альгадана, ташуурдана, буугай хүрзөөр сохино. Арьятан лэ хадаа арьятан. Хүниие алажа, хюдажа һуранхай. Хүнэй улаан шуһанһаа халташье дальтирнагүй. Үдэшын борэ хараанай буухатай сасуу манай эрэлхэг сэрэгшэдые түлхин, татан байжа туужа асараад, тамын хашаа соо хаажархина.

Хэды хүшэр хүндэ байдалда ороод байбашье, манай сэрэгшэд дайсанай урда халташье һүрдэнэгүй, нюуса ажалаа тон болгоомжотойгоор ябуулна. Хобшогор туранхай шарайтай, гал хурса харасатай хүнэй хажууда нэжээд-хошоодоороо ерэжэ, шэбэнэн һатад хөөрэлдэнэ.

— Дмитрий Михайлович, та маанадта найдагты, — гэжэ тэдэнэр хэлэнэ.

— Эхэ оронойнгоо сэрэгшэ байһанаа мартажа болохогүй. Бидэниие тамын нүхэн соо хаагаабди гэжэ фашистнар хүхилдэнэ. Үгы бидэнэй хүсэл зоригые тэдэнэр хухалжа хэзээдэшье шадахагүй. Гэбэшье тон болгоомжотойгоор нюуса ажалаа хэхэ ёһотойбди, — гэжэ Дмитрий Михайлович үшөө дахин һануулна.

Тиигэжэ манай сэрэгшэд концлагериин адар зузаан хана доогуур малтажа, адаалхан шабын түмэрөөр хорёологдоһон үндэр хашаатай саана хүрэхөө ябаа. Ондоо арга байгаагүй. Дайсанай сэрэгшэд тус концлагериие һүнишье, үдэршье һэримжэтэйгээр харууһалжа, газаа гараһан хүниие буудажа унагаахаар бэлэн байгаа. Хойто үдэрынь ашаанай машина лагериин хашаагай хажуугаар яажа ябаһаар, манай сэрэгшэдэй малтаһан нүхэ уруу сүмэржэ ороход юм. Хэды һүни оролдожо хэһэн хэрэгынь гансата һалашана. Лагериин комендант мэхэтэи, юу хэһыень тухайлжархина. Гэмтэниие элирүүлхын түлэ манай сэрэгшэдые туужа гаргаад, гэдэһээрнь доошонь харуулаад хэбтүүлнэ. Хүлнүүдээ дээшэнь үргэхые захирна.

Юундэ тиигээб? Гуталайнь улада улаан шабар нялданхай байгаа һаа, тэдэ хүнүүд нүхэ малтаһан гэжэ тодоруулагдаха бшуу. Дмитрий Михайловичтай зэргэлжэ хэбтэһэн хэды хүбүүдэй гуталай ула улаан шабартай.

— Бушуухан гуталаа тайлаад, гэдэһэн дороо хээд хэбтэгты, — гэжэ Дмитрий Михайлович захирна.

Тиигэжэ гэмтэн элирүүлэгдээгүй. Зүгөөр манайхин бүришье хүндэ ажалда заргадажа, тулиха баатай болоно.

Дмитрий Михайлович гээшэ хэн бэ? Манай оронои элитэ полководец, инженерно сэрэгэй генерал-лейтенант, профессор, сэрэгэй наукануудай доктор Дмитрий Михайлович Карбышев мүн.

Дайнай эхилхэдэ Баруун Белоруссида байгаа. Нэгэ добтолгын үедэ шархатаад, плендэ абтаһан юм.

Бэлигтэй ехэ мэргэжэлтые плендэ абаһандаа дайсад нилээд баяса. Юундэ? Һүрдөөн айлгажа гү, али бүришье ондоо аргаар үгэ хүүртээ оруулаад, бэлиг шадабаринь хэрэглэхэбди гэжэ найдаа ха юм. Дэмы найдаа. Д. М. Карбышев Эхэ оронойгоо ёһотой солдат байһанаа харуулаа. Мэдээжэ эрдэмтэдтэй уулзуулжа, Эхэ орондоо урбаха тухай хөөрэлдөө зорюута эмхидхээ. Энэншье туһалаагүй. Эхэ орондоо урбаһан генерал Власовтай зорюута уулзуулжа, хөөрэлдүүлһэн байна. Дмитрий Михайлович тэрэнэй уршагта муухай ябадалые шүүмжэлээд, Совет арад, социалис байгуулалта эгэршэгүй хүсэтэй, дайсаниие үндэһөөрнь таһа сохихо гэжэ бултанаи дуулахаар хэлэнэ.

Иигэжэ хэлэхэдэнь дайсан һүрдэн анжа, бүришье улүүсэ галзуурха юм. Бумбэрсэг дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон Замосць, Майданек болон бусад концлагерьнуудта хаагдажа туляашье һаа, урма зоригоо халташье хухараагүй. Манай сэрэгшэдэй дунда хөөрэлдөө эмхидхэжэ, дайсанай диилдэхэ байһые дадхаан ойлгуулжа байгаа. Тамын нүхэн гэжэ алдаршаһан Маутхаузенай концлагерь баатар сэрэгшын һүүлшынь зам болоо һэн. Үхэлэй урда һүрдөөгүй, харин Эхэ орондоо хэлбэришэгүй дуратай патриот, ёһотой коммунист байһанаа харуулаа.

Фильмын эсэстэ элитэ полководецой баатар замые, алдар габьяае мүнхэлһэн хүшөө-памятник харуулагдана. Хүнүүд баглаа сэсэгүүдые табина. Амяа даранхай, шэмээгүйхэн зогсоно. Фильм харагшадшье гүнзэгы бодолдо абтанхай, нюдэнэйнгөө уһа аршаад абаха юм. Иимэ хүшөө-памятник гансашье Маутхаузенда табигдаагүй, харин Д. М. Карбышевай түрэл хото Омскдо, мүн Таллинда бодхоогдоһон байна.

Энэ фильмые Эрхүүгэй кинохроникын Буряадай филиал буряадшалжа, хүдөө нютагай үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдэй харахада бүришье ойлгосотой болгоһон байна.

М. ОСОДОЕВ.

Хамтын байратай болобо

Намартаа үбэлдөө загаһа бариха гээшэ тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ. Энэниие загаһашад һайн мэдэхэ. Ажалай һүүлээр уни бүтэрмэ дулаан гэртэ амархада хэды шэнээн аятаи зохид ...

Кабанскын аймагай «Прибайкалец» колхозой хүдэлмэрилэгшэд загаһашадай ажаһуудалые һайжаруулха тушаа һаналаа табижа байдаг. Тиимэһээ Ойморто хамтын байрын томо гэр барюулагдаба. Үбэлэй үедэ 36 загаһашад эндэ байрлаха юм.

Улаан булан, эдеэ бэлдэхэ, мүн эдеэлхэ таһалганууд бии. Ажалай һүүлээр газетэ уншаха, телевизор хараха аргатай болохо.

К. ЖАМЬЯНОВ.

АЖАЛШАДАЙ ДЭЛЭНҮҮДЭЭ

ОЛОНОЙ ХҮНДЭ

Тээгдэ тосхоной хүн зон эндэхи больницын врач В. З. Замороваае һайн танидаг, ехэтэ хүндэлдэг юм. Юуб гэхэдэ, тэрэ 20 гаран жэлэй туршада Тээгдэ тосхоной больницада таһалгаряагүй ажаллажа, энэрхы һайхан зангаараа, элбэг баян арга шадабаряараа олоной сэдьхэл зүрхэ татажа шадаа бшуу. Үбшэлөөд больницада ороһон хүн бүхэндэ анхарал ехэтэйгээр хандажа, нарин һайнаар, саатадаа хойшолонгүйгөөр эмшэлхые оролдодог. Врачай оролдолго, аша габьяаень нютагай зон тон үндэрөөр сэгнэдэг.

Ц. Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринэ аймаг.

Москвагай В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ завод үндэр вольтно дамжуулгын лининүүдтэ, промышленна предприятинуудта хүдөөгэй барилгануудта хэрэглэгдэхэ элдэб янзын трансформаторнуудые бэлдэдэг юм. Москвагайхидай продукци Инди, Пакистан, Иран болон социалис оронуудта эльгээгдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: предприятиин конструкторска-шэнжэлгын лабораторидо. Инженер Б. Геллер 500.000 вольт хүсэтэй трансформатор туршажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Экономическа хани харилсаанай шэнэ шата

Экономическа талааралаа харилсан туһалалсаха Соведэй XXX сесси болоһо дүүрэбэ. Социалис оронуудай экономическа организациин дээдэ органай суглаан бүхэн тэдэнэй хани холбоогоо хүгжөөлгэдэ урагшаа үшөө нэгэ алхам болоһо үгэдэг удхатай юм. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай правительствануудай толгойлогшонор мүнөө уулзаха ёһооролоо уулзаа гээшэ. Сессидэ хабаадагшад социалис экономическа интеграциин Комплексно программые бэелүүлхэ талаар түрүүшын табан жэлэй үрэ дүнгүүдые зүбшэн хэлсээ, экономическа талаараа харилсан ажаллаха тухай шухала шэнэ түхэл маягуудые тодорхойлоо, олон талатай интеграционно хэмжээ ябуулгануудые баталаа.

Комплексно программые бэелүүлгын табан жэлэй туршада экономическа интеграциин талаар угаа ехэ юумэн хэгдэһэн байна. Имагтал машина бүтээлгэдэ кооперацилга болон мэргэжүүлгэ тухай баталагдаһан хэлсээнүүдэн ёһоор мүнөө 6 мянга гаран ондо ондоо нэрэтэй зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэнэ. Үнгэрэгшэ табан жэлдэ хамтынгаа хүсөөр томо томо үйлэдбэриин барилганууд хэгдэжэ эхилэгдэһэн байгаа. Усть-Илимэй целлюлозно завод, Киембаевска асбестын горно-шанаржуулгын комбинат, Кубада никель үйлэдбэрилхэ завод, Оренбург—СССР-эй баруун хилэ гэһэн газопровод болон бусад барилганууд тэдэнэй тоодо ороно.

Монголдохи уласхоорондын геологическа экспедици хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Иимэнүүд олон талатай интеграционно хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэ хадаа түлишын, энергиин болон түүхэй эд хэрэгсэлнүүдэй шухала асуудалнуудые шиидхэхэдэ тон ехэ тупатай байха болоно. Тэрэ хадаа социалис оронуудай арадай ажахын түсэбүүдые 1976—1980 онуудта зохилдуулан бэелүүлгэ хангаха юм.

Олон талатай интеграционно хэмжээ ябуулгануудые саашадань зохёолго СЭВ-эй XXX сессиин гол анхаралда байба. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хани холбооной удаан болзортой хэрэг ажалай программануудай проектые сессидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ, СЭВ-эй гэшүүн оронуудай (Европын) нэгэдэмэл энергосистемэнүүдые хүгжөөлгын генеральна схемые һайшаагаа. Эндэ мүн лэ Югослави оруулагдаһан байна. 1990 он болотор электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгын хэмжээн тоолон тодорхойлогдоо. электрын элшэ хүсөөр хангалгын талаар элдэб оронуудай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые онсолон тааруулха арганууд тодорхойлогдоо. Энэ зорилгоор электрын элшэ хүсэ дамжуулха хүсэтэ шэнэ лининүүд баригдаха байна. Тиихэдээ СЭВ-эй Европодохи гэшүүн оронуудай нэгэн ниитэ электроэнергетическэ системэ байгуулагдаха юм. Мүнөө тэрэнийе барижа эхилэнхэй. Энэ системын түрүүшын хуби — 750 киловатт хүсэтэй ЛЭП—Украинын Винницэ хотые Венгриин Альбертирш городтой холбуулха юм.

Тэрэшэлэн металлургиин, машина бүтээлгын, хүдөө ажахын талаар, түүхэй эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын талаар, хүнгэн промышленностиин болон транспортын һалбаринуудай талаар харилсан ажаллаха ниимэ программанууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Тиигэжэ СЭВ-эй XXX сесси удаан болзортой үе соо саашадаа олон талатайгаар харилсан ажаллалгын арга замуудые тодорхойлолгодо шухала үүргэ дүүргэһэн байха юм.

Энэ хадаа хани харилсаанай хүгжэлгэдэ тон шэнэ шата болоһо үгэбэ.

„Бага Европын" геометри

Үнгэрһэн долоон хоног соо Баруун Германиин Гамбург городто Франциин президент В. Жискар д'Эстэн ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт хоёрой хоорондо хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэбэ. Үнэн дээрээ энэнь ФРГ-гэй болон Франциин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо саг сагтаа үнгэргэгдэдэг һаналаа абалсалгын заншалта хөөрэлдөөн гэшэ. ФРГ-гэй, Франциин болон Англиин хүтэлбэрилэгшэдэй хоёр талын уулзалгануудай түгэсхэлынь болоһон тулада эдэ хөөрэлдөөнүүд политическа ажал ябуулагшадай анхарал ехээр татаһан байна. Түрүүшээр В. Жискар д'Эстэн июниин эсэс багаар Лондон руу тусхайтаар айлшалһан байха юм. Удаань Англиин премьер-министр Дж. Каллагэн Бонндо ерэжэ, канцлер Г. Шмидттэй уулзаһан, тиигээд Гамбургда Франци Баруун Германиин хөөрэлдөөнүүд болоһон байна.

Эдэ бүхы уулзалганууд дээрэ гол түлэб нэгэл янзын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Хэлсээндэ хабаадагшад хоёр талынхидан харилсаанда хабаатай шухала асуудалнуудые, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйдэ хамаатай асуудалнуудые гэхэ гү, али баруун, зүүн оронуудай харилсаануудые — баруунай индустриальна оронуудай болон нефть. бусад түүхэй эд хэрэгсэлнүүдые үгэдэг хүгжэжэ байһан оронуудай хоорондохи харилсаануудые зүбшэн хэлсэбэ.

Гэбэшье. «юрэнхы дэлгүүр» гэдэгэй байдалда гол анхарал хандуулагдаба. ФРГ-гэй, Франциин болон Англиин хүтэлбэрилэгшэд олон зүрилдөөтэй байдалһаа хайшан гэжэ гараха аргаяа оложо ядаба. Кризис эдэ зүрилдөөнүүдэй эхи үндэһэниинь болоно.

Европодо болоһон эдэ дипломатическа уулзалгануудай ба хөөрэлдөөнүүдэй һүүлээр «Гурбалжан буланай» — Париж, Бонн, Лондон гэдэг хушуунай бии болоһон тухай нюуса далдагүйгөөр хэлсэжэ эхилбэ. Эдэ гурбан гүрэнүүд ЕЭС-тэ хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэдэг болохо һанаатай байһанаа үшөө дахин мэдүүлбэ ха юм. «Бага Европын» бүридэл сооһоо Итали гарган хаягдаа. Тэндэ парламентска һунгалтын болоһон үедэ зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд шэнэ ехэ илалтануудые туйлаһан байна бшуу. Европын экономическа бүлгэмдэ хүтэлбэрилхы шэнэ бүлэгэй бии болоһон ушар тэрэнэй дүүнэд гүрэнүүдые һанаата болгоно.

Энэ «Гурбалжан булан» адлихан гурбан талатай бэшэ юм. Эндэ Баруун Германи эгээл ута талань болоно, энэ гүрэн «Бага Европо» соогоо түрүү зэргэдэ гарахые нюуса далдагүйгөөр һаадана гээд баруунай нэгэ шэнжэлэгшэ хоротойхоноор хэлэһэн байха юм.

Тиин «юрэнхы дэлгүүрэй» гурбан урэнүүд соо бата нэгэдэлтэй бэшэ байна. Арсалдаануудаа тон һаяар үгээ ойлголсон гуримшуулхабди гээд, эдэ гурбан оронойгүрэнэй ажал ябуулагшадай мэдүүлгэ ойлгогдосогүйгөөр соностоно. Эдэ гурбан гүрэнүүд һанаһан юумээ бүтэһэндэ тоолоно гээд Франциин «Эко» гэдэг газетэ бэшэнэ.

ПЕРУ: хархис хүсэнүүдтэ харюугай сохилто хэгдэнэ

Лимэһээ абтаһан мэдээсэлнүүд июлиин түрүүшын үдэрнүүдтэ дэлхэйн олониитын анхарал хандуулба. Перугэй правительство оронойнгоо бүхы газар дээрэ онсо байдал тогтооһон тухаи соносхохо баатай болоо һэм шуу. Хархис, алас зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд орон доторoo гуримгүй байдал үүдхэжэ, правительствада эсэргүү тэмсэл ябуулжа эхилээ юм. Экономическа бэрхэшээлнүүдые дабаха талаар хэдэн хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ тухай правительствын абаһан шиидхэбэри тэдээндэ шалтагаан болоһо үгөө һэн ха. Дэлхэйн капиталис байгуулалтые нэрбэһэн кризис Перугэй экономикодохи хүшэр хүндэ байдалай гол шалтагааниинь болоно гээшэ.

Найман жэлэй урда тээ Перугэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй правительство социально-экономическа хубилалтануудые үнгэргэжэ эхилһэн юм. Аграрна хубилалта, промышленностиин шухала һалбаринуудые ба банкнуудые гүрэнэй мэдэлдэ абалга, экономикодо ниитын зээриин секторые бии болголго тэдэ хубилалтануудай тоодо оролсоно. Тэдэ хубилалтануудһаань үргэн ниитэ арад зон шүүбэритэһэн байна. Тиихэдэ нютагуудай баяшуул, харин оронуудай монополинууд урданайнгаа байдалые алдаа бшуу. Тэдэнэр алдаһанаа бусаахын тула экономическа бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулна, правительствада эсэргүү тэмсэл үүдхэнэ гээшэ. Эндэ гол түлэб транспортнигуудай үймөөн үүдхэгдэһэн байна. Лимэ городой, мүн бусад хотонуудай гудамжануудаар залуушуул хулиган ааша гаргадаг болобо. Тиигээд байхадань орон дотор онсо байдал тогтоогдоһон тухай соносхогдобо. Засагаархид онсо яаралтайгаар хэмжээнүүдые абаба.

Олониитын түрүү үзэлтэй эмхинүүд, тэрэ тоодо Перугэй Компарти, Перугэй ажалшадай бүгэдэ нийтын конфедераци, мүн бусад нэгэдэлнүүд хархисуудай аяг аашануудые буруушаан шүүмжэлээд, правительствые дэмжэһэн байна.

Мүнөө Перудэхи оршон байдал гуримшуулагданхай. Арад зон хадаа эрхэ сүлөөдэ хоро хүргэгшэдтэ саашадаашье харюугай сохилто үгэхөөр бэлэн байна.

Е. ЕГОРОВ,
Е. ЕЛЬШОВ,
Л. ЛАТЫШЕВ.
(ТАСС).

Арбадахи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон Хяагтын оёдолшодой ажал хүдэлмэри улам шангадана.

Үнгэрһэн хахад жэл соо коммунист З. К. Матаевагай ударидадаг оёдолой цехэй хүдэлмэрилэгшэд амжалтатай һайнаар хүдэлжэ гараа. Оёдолшод В. Бурова, А. Степанова, Н. Воробьёва, А. Лапина, Е. Матаева, Л. Терешко, Т. Думнова, А. Шурыгина болон бусад хубиингаа хахад жэлэй түсэб 120—180 процент дүүргэбэ. Эдэ нүхэдэй гаргаһан продукциин шанар мүн лэ һайн.

Эсхэгшэдэй дундаһаа орелдосотой бэрхэ ажалаараа В. Осеева шалгарба. Халаанайнгаа даабари тэрэ 200 процент хүрэтэр дүүргэдэг болоо.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: эсэгшэ В. Осеева. Оёдолшон Е. Матаева ажалдаа.

А. СУРМАЧАЙ
фототекст.

Нютаг нютагай һонин

„Сибириин угалзанууд" илаба

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын зонодо ородог техническэ мэргэжэлэй һуралсалай ансамбльнуудай харалга һаяшаг Шэтэдэ болобо. Манай республикын «Сибириин угалзанууд» гэжэ ансамбль бэлиг шадабаряа харуулжа, нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Тиихэдэ дуушадай бүлэг нэгэдэхи шатын дипломоор шагнагдаа.

Энэ харалгада Эрхүүгэй, Амарай, Шэтын областьнуудай, Хабаровска хизаарай, мүн Буряадай АССР-эй ансамбльнууд хабаадалсаһан байха юм.

Д. ГАРМАЕВ.

ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ЭХИН

«Хани нүхэсэл» гэжэ пионерэй лагериин директор Татьяна Филипповна Хандархаева үглөөнэй линейкэ дээрэ нигэжэ мэдүүлбэ:

— Арбан нэгэн сагта, үхибүүд, «Алло, бидэ оюун бэлигтэниие бэдэрнэбди» гэжэ уряатангаар лагериингаа хамтын һайндэрые эхилхэбди. Харин үдэшэ «Би бүмбэрсэг дэлхэй харанаб» гэһэн гаршагтайгаар уран зурагай конкурс үнгэргэгдэхэ.

Арбан нэгэн сагта үхибүүд клубай хажуудахи ногоон талмай дээрэ сугларба. Жюрин гэшүүдшье һууринуудаа эзэлбэ. Ойронь элдэб янзын призүүд табигданхан. Ухаан бэлигтэнэй мүрысөөндэ шалгарһан хүбүүд, басагадта тэдэнь барюулагдаха.

Мүрысөөншье эхилбэ. Үхибүүд түрүүшээр аягүйрхэбэ, «ши гара», үгы, ши өөрөө гара» гэжэ бэе бэеэ тухирха юм. Энэ үедэ «Түүдэг» гэжэ отрядай гэшүүн Оля Подобашина гаража, мэдээжэ уран зохёолшо А. П. Чеховэй «Ванька Жуков» гэжэ рассказые уран гоёор, өөрын онсо маяг шэнжэ оруулжа байгаад уншабал даа. Гэрэнэй удаа Галя Егнинова дуу дуулажа, олоной анхарал татаба. Эдир бэлигтэн урма зоригтой болоһо, бэе бэеэ түлхилсэн байжа, ирагуу гоёор дуу хангюурдана, хатар гүйсэдхэнэ, уран шүлэг уншана.

«Гренада» гэжэ отрядай үхибүүд дүхэригтэ оробо. Гартаа хоёр блокнодтой. Тэндэнь «Гена гэжэ крокодил» тухай дуунай үгэнүүд бэшэгдэнхэй. Түрүүшээр хүбүүд аягүйрхэбэ. Бааи байтараа зоригжоһо, үхибүүдэй дуратай дууе шадамар бэрхээр хангюурдажа оробол даа. Һүүлээрнь «Надежда» гэжэ мэдээжэ дуу гүйсэдхэжэ, олоной магтаалда хүртөө. Тиихэдэ Света Жигжитова хуушан сэсэрлиг тухай ородоор, буряадаар дуулажа, бүгэдэниие һонирхуулаа.

«Түүдэг» гэжэ отрядай үхибүүд «Сэнхир вагон» гэжэ дуу уран һайханаар дуулажа, бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулаа. Жюрин гэшүүд тэрэл доронь дүнгүүдыень гаргажа, ямар шагналда хүртэһыень мэдүүлнэ. Оюун бэлигэй туршалгада хорин дүрбэн номер харуулагдаа. Коля Стрекаловский Коля Хандуков хоёр «Березовый сок» гэжэ дуу дуулажа, эрхим һайн сэгнэлтэ абаба. Эдэ хоёр хүбүүд Хориин 1-дэхи һургуулида һурадаг гээшэ. Гадна Туяна Егнинова, Валя Афанасьева, Оля Подобашина, Катя Семенова гэгшэд шагналда хүртөө.

Тус лагерьта хүүгэдэй соггой хүхюун шуугаан үдэр бүри замханагүй. Тэдэнэй сэлмэг һайхан энеэбхилэлһээ хани нүхэсэл эхиеэ абана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Ж. БАДМАЕВ.
Хориин аймаг.

УҺАН ТАТАЖА ЗАХАЛБА

Байгша оной июль һарын түрүүшын табан хоногой туршада республикын урда аймагуудаар хура бороо ехээр ороһон юм. Тиин Сүхэ гол 200—250 сантиметр нэмэжэ, эрьеһээ халижа захалһан байна. Мүнөө Сүхын арһанай завод шадар уһан 383 сантиметр нэмээ гэхэ гү, али энэнь 1973 оной июль—август һарануудтай жэшэжэ үзэхэдэ, 83 сантиметрээр доошоо болоно. Эдэ үдэрнүүдтэ сабшалач, таряалан уһанда абтажа захалаа. Онрын үдэрнүүдтэ уһанай нэмэсэ татажа, һабадаа орохо дүтэлөө.

Хёлго, Сүхэ голнуудай нэмэхэдэ, Сэлэнгэ мүрэнэй уһан баһал нэмэбэ. Мүнөө Сэлэнгэ мүрэн 200—230 сантиметр хүрэтэр нэмэнхэй. Улаан-Үдэ шадар 225 сантиметр нэмээ гэхэ гү, али энэнь 1973 оной үерһөө 191 сантиметр доошоо болоно. Июль—август һаранuудта Сэлэнгэ мүрэн жэл бүри нэмэжэ байдаг. Июлиин 13-һаа Улаан-Үдэ хотоһоо эхилээд, адагтаа хүрэтэрөө Сэлэнгын уһан һуужа захалхаар хүлеэгдэнэ.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

Хилын саанаһаа

Телефон телеграф радио

ПРАГА

Харилсаа холбоо бэхижүүлхэ шухала алхам

ТАСС

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлиндэ болоһон конференциин үедэ КПЧ-гэй делегациин хэһэн ажал ябуулгые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум хаража үзөөд, бүрин һайшааба.

Конференци хадаа Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондохи харилсаае гүнзэгыруулэн бэхижүүлхэ шухала алхам. Европо түбидэхи революционно хүдэлөөе бэхижүүлхэ, эндэ амгалан тайбан, демократическа, түрүү үзэлтэй хүгжэлтэдэ нүлөөлхэ шухала удха шанартай үйлэ хэрэг болоһон байна. Европын коммунистнууд элдэб эрхэ байдалда ажаллажа, элдэб зорилгонуудые шиидхэжэ байгаашье һаа, эдэнэр хамтын тэмсэлдэ хабаадана. марксизм-ленинизмын ба интернациональна һаналаа нэгэдэлгын гол ёһонууд эдэниие нэгэдүүлнэ гээд конференци баталаа гэжэ КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН КОМПАРТИ ҺУНГАЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

ТАСС

Эндэ Португалиин Компартиин пленум болоһо июниин 27-до президентые һунгалгын дүнгүүдые шэнжэлээд, орон доторхи мүнөөнэй политическэ байдалда сэгнэлтэ үгэбэ.

Президентые һунгалгын үедэ хархис этэгээдүүд доройтоһон байдалаа һайжаруулхые, политическэ хүсэнүүдэй тэнсүүри хубилгахые, парламентска һунгалтын үрэ дүнгүүдэй бодото удха шанар хазагайруулхые һэдэһэн байна гээд ПКП-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоол дотор заагдана. Тэрээнһээ гадна, нютагай хархис хүсэнүүд ба уласхоорондын империализм али болохоор һаад ушаруулхые хүсэһэн байна.

Президентые һунгалгын үедэ һунгагшад дуугаа үгэхэдөө, ямар партида хамаатай байһанай тогтоогдомол гуримые заримдаа баримталдаггүй байба гээд пленумэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Португалиин Компарти шэнэ демократическа засаг түрые бэхижүүлхын түлөө, болбосон түрүү шэнжэтэй конституциин дүримүүдые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэлтэ болгохын ба сахихын түлөө уряална.

Португалиин Компарти бүхы коммунистнуудай болон социалистнуудай хоорондоо ойртолсохыень, үгээ ойлголсодот эб хамтаараа ябуулга хэдэг байхыень, революционно бүхы дайшалалтануудаа бэхижүүлхые, орон дотороо демократическа байгуулалта тогтоохые пленумэй тогтоолон түгэсхэлдэ заагдана.

НЬЮ ЙОРК

США-гай демократическа партиин съезд

ТАСС

Демократическа партиин национальна съездэ һүүлшын бэлэдхэлнүүд Нью-Йоркдо хэгдэжэ дүүрэбэ. Тус съезд июлиин 12-һоо 15 болотор ороной эгээл ехэ спортын зал «Мэдисон сквер-гарден» соо болохо байна.

Демократическа партиһаа кандидадуудые США-гай президентын ба вице-президентын тушаалнуудта һунгаха, партиин һунгуулиин программа зохёохо гээшэ съездын 3.008 делегадай гол зорилго болоно. Съездын [illegible] гол шухала бүхы асуудалнууд бүрин шиидхэгдэнхэй.

ВЕНЭ

Сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ТАСС

Промышленна хүгжэлтын талаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин (ЮНИДО) Устав зохёохо талаар правительствануудай хоорондын комитет гурбадахи сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

ООН-ой тусхай шэглэлтэй эмхи зургаан болохо ЮНИДО-гэй Уставай проектнүүдые сесси дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлүүлһэн байгаа. ООН-ой Генеральна Ассамблейн 1975 оной сентябрь һарада болоһон VII тусхай сессиин шиидхэбэритэй зохилдуулан, энэ эмхи ООН-ой Генеральна Ассамблейн орган болгогдохо ёһотой.

ЮНИДО-гэй гэшүүн оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай Белоруссиин ССР-эй, Украинын ССР-эй түлөөлэгшэд, мүн уласхоорондын хэдэ хэдэн эмхинүүдэн делегацинууд, зарим оронуудай адаглагшад Венэдэхи сессиин хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

Ерээдүйн эмхиин Уставай дүримүүдые зүбшэн хэлсэхэ талаар сесси дээрэ яһала ехэ амжалта туйлагдаа.

Правительствануудай хоорондын комитедэй ээлжээтэ сессиие байгша оной ноябрь һарада Венэдэ үнгэргэхөөр хараалагдана.

НЬЮ ЙОРК

Ээрхэг түримхэйшүүлые буруушаана

ТАСС

ООН-ой Аюулгүйн Совет ээлжээтэ бэшэ заседаниидаа сугларба. Бэеэ даанач байдалтай Угандын газар дайда руу Израилиин сэрэгүүдэй дээрмэшэ мууханаар добтолһон тухай асуудалые зүбшэн хэлсэнэ, Аюулгүйн Соведые дары түргөөр зарлаха тухай гуйлтатайгаар Африкын нэгэдэлэй эмхи (ОАЕ) хандаһан байна.

ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Израилиин десантнигуудай Энтэббе гэжэ аэропортдо зэрлиг муухайгаар добтолһон ябадал «ООН-ой гэшүүн гүрэнэй бэеэ дааһан бандалые бүдүүлигээр хазагайруулһан ушар» болоно гэжэ сэгнэбэ.

Израилиин зүгһөө Угандада эсэргүүгээр хэгдэһэн ябуулга хадаа эртээнһээ түсэблэгдэһэн уласхоорондын бандитизмын үйлэ хэрэг болоно гэжэ Угандын гадаадын хэрэгүүдэй министр Джума Орис Абдалла мэдүүлээ.

Израилиин делегат Х. Герцог үгэ хэлэхэдээ, зэрлиг муухай добтолгын гэм зэмые ээрхэг түримхэйшүүлһээ сагааруулан буулгахые оролдоһон байна. Израилиин гутамшаг муухай ябуулга сагааруулан зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалһаа Аюулгүйн Соведые холодуулха гэжэ эрмэлзэбэ.

ООН-ой гэшүүн Араб оронуудай үмэнэһөө Катарай түлөөлэгшэ Джасим Джамал Тель-Авивай үмөөрэгшын билдагууша муухай ааша ябадалые буруушаан шүүмжэлһэн байна.

Сүүдэй залһаа

Архиншан хэһээгдэбэ

Т. П. Журавлева гэгшэ 1974 онһоо хаанашье хүдэлөөгүй, архи тамхи намнаад лэ ябаа. 1975 оной ноябриин 2-то ажалда орохыень тэрээндэ дурадхагдаһан байгаа. Журавлёва ямаршье тобшолол хээгүй, архи ууха, зайгуул ябадалаа үргэлжэлүүлээ. Энээнһээ һүүлдэ, 1975 оной декабриин 1 дэ, 1976 оной январиин 5-да ба мартын 4-дэ Журавлевада шанга һануулганууд хэгдэһэн байна.

Хэды тиигэбэшье, Журавлёва ажалда ороогүй, архи намнаад лэ ябаа. Энээнһээ урда хоёр дахин тэрэ сүүдлүүлһэн байбашье, ямаршье тобшолол хээгүй, архи уугаад лэ, зайгуултажа ябаа.

Олониитэдэ ашатан тулатай ажал хэдэггүй, архи намнаад ябадаг Журавлёвае сүлөөтэ эрхынь хаһаха, алкоголизмһаа баалалтын хүсөөр эмшэлхэ гэһэн шиидхэбэри Советскэ районой арадай сүүд гаргаа.

К. ВЛАСОВ,
Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой арадай сүүдэй түрүүлэгшэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда «Коммунист фермэ дээрэ» — түрүү бэшэг. «Малай ашаг шэмые үдэр бүхэндэ дээшэлүүлхэ» хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ. «Хамтын хүсэн хэрэгтэй»—ниитын асуудалда харюусалга.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Арболит нютагжаба» —Н. Владимировай статья. «Газарай залуу эзэд» — Т. Волынцевагай статья. Сошордомо дохёо.

Гурбадахи хуудаһанда. Мүнөө үеын буряад рассказууд тухай. «Эхинһээнь—эршэтэйгээр» Л Дубровскаягай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Дуунай һайндэр»—Т. Волынцевагай, Ч. Гомбоиной репортаж Спорт. Сагай ударил

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.10 — «Еротойл хүбүүд даа». 10.50—Забһарлалга. 11.00 — Загаһашадай үдэртэ зорюулагдаһан кинопрограмма. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 12.35 — «Наранай туяа» — мультфильм. 12.45 «Үхибүүдтэ — фильм» — «Алтан яблоканууд». 14.00 — «Азиин. Африкын ба Латиин Америкын оронуудай уласхоорондын IV кинофестиваль дээрэ». 15.00 — «Семнадцать мгновений весны» (8-дахи сери). 16.05 — Камерна хүгжэмэй концерт. 16.35 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** 17.20 — Забһарлалга 17.50 — «Дуун-76». 18.00 — «Время». 18.30 — «Семнадцать мгновений весны» (8-дахи сери). 19.35 — «Ангола. Тэмсэл үргэлжэлнэөр» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 20.05 — «Табан жэл — түрүүшын жэл» Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровай үгэ хэлэлгэ. 20.35 — Телевизионно һонин. 20.55 «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.15 — Забһарлалга 21.25 — «Семнадцать мгновений весны» (8-дахи сери). 22.30 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** СССР-эй харгы замай ба хүдөө ажахын машина бүтээлгын министр Н. Ф. Синицын дамжуулгада хабаадалсаха. 23.15 — Москвагай академическэ хореографическа училищиин һурагшанарай концерт. 24.00 — «Время». 00.30 Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Динамо» (Тб).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 19.35 — «Техникын һонин».

«Орбита». 20.05 — Арадай хүгжэмэй [illegible] 20.45 «Байгалиин [illegible] нилан» — баримтата фильм. 21.00 — Шэнэ һонин.

«СПОРТЛОТО» «СПОРТЛОТО 2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой» «Спортлото-2-ой» июлиин 7-до Москвада үнгэргэгдэһэн 27-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: нэгэшье хүн зургаан номер таабагүй. Табан номер таагшад—4.520 түхэриг (63 карточка); дүрбэн номер тааһан хүнүүд—91 түхэриг (3.287 карточка); гурбан номер таагшад 4 түхэриг абаха (89 961 карточка);

«Спортлото-2»: мүн лэ нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер тааһан хүнүүд—2.538 түхэриг (51 карточка); дүрбэн номер таагшад—46 түхэриг (2.855 карточка); гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха болобо (55.888 карточка).

27-дохи тиражай шүүбэри июлиин 18-һаа августын 18 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

Уншагшын һонирхохо байхат

ХОМОРОЙ ШУХАЙ НОМУУДЫЕ СУГЛУУЛАГША

ТБИЛИСИДЭ ажи[…] инженер Нодар Чхеидзе […] Руставелиин зохёоһон […] гүрөөһэнэй арһа хэдэгһэн […] тар» гэжэ XII зуун […] шэгдэһэн гайхамшагта […] лой хоморой шухаг […] нүүдые 40 жэл соо […] һан байна. Эдэ номуудай […] луулбарие К. Марксын […] рэмжэтэ республиканска […] лиотекэ соо хаража […] Жэшээнь, Грузиин түрүү […] типографи байгууһан […] Вахтанг VI гэгшын 1.712 […] барлан хэблэһэн поэз[…] суглуулбари соо бии.

Энэ номые ород хэлэн […] хэһэн хэдэн оршуулга […] дунда бии. К. Бальмонтын […] шүүлжэ Москвада хэб[…] һэн ном эдэнэй дундаһаа […] шалгарна.

М. Бажан 1937 ондо […] поэмые украин хэлэн […] оршуулаа. Азербайджаней […] дээжэ поэдүүд С. Ву[…] М. Рагим, С. Рустам энэ […] хёолые уран гоёор, удха […] руулга һайтайгаар оршуу[…] Эдэ номууд суглуулбариие […] мэглэнэ.

Дэлхэйн арадуудай […] дээрэ оршуулганууд эндэ […] һуури эзэлнэ.

ГУЛАБХААШАД ХЭД[…]

ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ гу[…] хаашадай ямар асуудал […] хэжэ, юун тухай хөөрэ[…] байһыень дуулаа һаа, гу[…] хаанууд түйлай ехээр бай[…] жа, дэгдэн ниидэшэхэ ба[…] ёһотой. Жэгүүртэ шубуудай […] ды олон байные элирүү[…] тула хүнүүд оролдожо ба[…] Гулабхаа тэжээлгэ 5 000 […] лэй урда тээһээ эхитэй. Г[…] хаа тэжээгшэдэй бүхэсоюз[…] бүлгэм эмхидхэн байгуу[…] зорилготой конференци […] лиин 17-до Москвада зар[…] даха байна. Гэбэшье […] тухай гулабхаа тэжээгш[…] бүлтэдаа һайн мэдэнэгүй.

— Манайда гулабхаа […] жэдэг хэды хүнэй бии […] тухай мэдээсэлнүүд үгы юм, […] гэжэ конференци зарлаха […] хэл гаргагшадай нэгэн В. […] Каган хэлэбэ. — Орно[…] дала гаран хото городто […] лабхаа тэжээгшэдэй […] Гэбэшье олон хото городу[…] та, һуурин тосхонуудта […] клубууд үгы байна.

Байгаали сахин хамгаал[…] бүхэроссин ба республикан[…] бусад бүлгэмүүд гулабха[…] тэжээгшэдэй бүхэсоюзэ[…] хиие эмхидхэн байгуулха[…] туһална.

НЕОЛИДАЙ ҮЕЫН СТАНДАРТИЗАЦИ

ЗУНДАА шэрэгжэ хат[…] даг Белеута гэжэ голдо ар[…] логууд малталга хэхэдээ, […] урда сагай ангуушадай […] терской олобо. Сан тулэ[…] шадамар гоёор бүтээһэн […] таганууд, зүүнүүд, хюнуурн[…] ба бусад хэрэгсэлнүүд эндэ […] олдоо. Эдэнэй туһаламжаар […] хабтар орёо ажал хэ[…] тээгдэдэг байгаа бшуу.

Мастерской соо бүтэгдэ[…] эдэ зүйлнүүд эрдэмтэдэй […] харал татаһан байна. Эн[…] урда сагай... стандартизаци[…] ашаар годлинуудай зэбэнүү[…] һуршанууд тон адляар хэгд[…] һэн байна.

Эндэ олдоһон мастерской […] отог манай эрын урда […] IY зуун жэлэй һүүл бага[…] баатай байна гэжэ Казахстан[…] най археологууд батална.

ТОСХОНДО ЗООПАРК НЭЭГДЭБЭ

КИНГА гэжэ арсалан[…] гүлгэлхэдэнь, Молдави[…] ки тосхоной үхибүүд […] хын ехээр баярлаба. Тэрэнэй […] бүхы дүрбэн гүлгэн нюдөө […] раа. Үдэр хоногой үнгэрхэ[…] дам эдэнэр түргөөр томо бол[…] но гэжэ эндэхи зон хэлсэнэ.

Ан амитадай буланда ар[…] ланай долоон бүлэ бии […] Табан жэлэй урда тээ эхи[…] хэгдэһэн зоопарк нилээд үр[…] ехэ болоо. Һарлаг, лама, б[…] гайнууд, шоноууд, ногоон […] һэтэй һармагшад, тигас […] бууд — орой хамта 79 шахы[…] элдэб түрэлэй амитад, […] эндэ хүн зоной харууһан […] ро байна.

Эдэнэй хойноһоо һурагшад […] харууһалдаг юм. Байгша […] байгаалиие сахин хамгаал[…] бүлгэм ан амитадай бул[…] эдээндэ дамжуулан […] Байгаалида дуратай эдүршү[…] лэй штаб — эдир натуралист[…] нуудай республиканска стан[…] ци эндэ эмхидхэгдэн бай[…] лагдаа.

(ТАСС).

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2 56 23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2 69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34 05 общественная приёмная 2-56 62, машинное бюро — 2-57 63, корректорская — 2-35 95, фотолаборатория — 2 33 61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н- 01926. Заказ № 00667.